

ΓΡΑΜΜΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΑ

Περιοδική έκδοση του Τομέα Π.Λ.Ε.Τ – ΙΟΥΝΙΟΣ 1995 – 1

Α. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ : Για το ΠΑΣΟΚ του 21ου αιώνα

Α. ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ : Για μια συμφωνία όλου του ΠΑΣΟΚ

ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ – ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ
Προτεινόμενες αλλαγές – 19 σημεία

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ 1996 – Εισηγήσεις Χ. ΠΑΠΟΥΤΣΗ – Π. ΑΥΓΕΡΙΝΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΑ Χ. Πρωτόπαππα, Γ. Παπαδογιαννάκη, Δ. Τζουβάνου

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ – Γιώργος Πασχαλίδης

ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΪΔΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

10680 ΑΘΗΝΑ
ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 45
ΤΗΛ : 3841102 – 3841181
FAX : 3841573

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

ΠΑ.ΣΟ.Κ.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Γραμμές και Σημεία. Ιούνιος 1995.

1ο τεύχος. Δοκιμαστικό. Φτωχό.

Περί Ιδεολογίας ξανά. Νέο Κύμα.

Από πού; Χαριλάου Τρικούπη 45.

Αριστερή όχθη όπως ανεβαίνεις το ρεύμα. 1ος όροφος. Κάτω από το Αγροτικό. Πρώην Διαφώτιση. Ζέστη Χωρίς κλιματισμό ακόμα.

Το νέο όνομα - λοκομοτίβα μας οδηγεί.

Πολιτική δηλαδή τέχνη των σχέσεων.

Ιδεολογία δηλαδή σύστημα ιδεών για να λύνουμε - όχι να δημιουργούμε - προβλήματα **Ενημέρωση** δηλαδή έγκυρη και έγκαιρη πληροφόρηση. **Τεκμηρίωση** δηλαδή αποδείξεις με στοιχεία.

Για συντομία **Π.Ι.Ε.Τ.** με λογικό συνειρμό **Πιετά** - 'Αγιος Θρήνος-Μιχαήλ Αγγελος. Και με αυθαίρετο συνειρμό Πιετιστές - ευσεβείς, πιστοί και δύσπιστοι μαζί.

Στο κόμμα ένα χρόνο μετά το Συνέδριο συζητάμε για την Συνδιάσκεψη. Λίγο μετά το καλοκαίρι μπαίνουμε στο πεδίο βαρύτητας του 4ου Συνεδρίου.

Στο Τομέα τυπώνουμε την νέα ταυτότητά μας.

Στη γραμματεία του Τομέα όλα δείχνουν πως τα εσωκομματικά συνοικέσια αποδεικνύονται καμιά φορά πιο παραγωγικά από πολλούς σφοδρούς έρωτες που σημάδεψαν την

μεταπολίτευση. Χρειάστηκε εξάμηνη ομογενοποίηση για τα πρώτα σχέδια.

Τεκμηρίωση της εικοσαετίας '74 - '94.

Αρχείο - Βιβλιοθήκη. Τράπεζα

Δεδομένων. ΟΝ LINE σύστημα

μηχανοργάνωσης στο δίκτυο όλου του

οργανισμού ΠΑΣΟΚ. Μιλώντας ακόμα τη

γλώσσα που μάθαμε ψάχνουμε μιά άλλη

γλώσσα απλή και εύχρηστη προς τα

μέσα και κυρίως προς τα έξω. Ζητάμε

από την οργάνωση ΠΑΣΟΚ Αμερικής να

ρωτήσει τον Τσόμσκι αν η κομματική

γλώσσα μπορεί να μην είναι ξύλινη. Θα

επιδιώξουμε μια συνομιλία μαζί του.

Ισως καταφέρουμε να τον καλέσουμε

στην Ελλάδα.

Στις ζωντανές συζητήσεις μας.

Συζητάμε παντού αφού το κόμμα είναι

παντού. Μιλάμε και ακούμε. Προτάσεις

και διορθώσεις. Χρειαζόμαστε

επειγόντως νέες σκέψεις για να

περάσουμε από το κόμμα των

μεταπολεμικών γενιών και βιωμάτων στο

κόμμα των θέσεων και προτάσεων που

θα περιγράψουν την νέα πολιτική.

Χρόνος και αίσθηση χρόνου. Η

δημοκρατία στο χρόνο, η δημοκρατία

του χρόνου. Πως ξεκινήσαμε, που

είμαστε, που πηγαίνουμε. Τί γίνεται

γύρω μας, τι κάνουν οι άλλοι, όχι πάντα

σαν αντίπαλοι. Έστω και σαν αναγκαίοι

αντίπαλοι που μας συμπληρώνουν. Αρα χρήσιμοι τουλάχιστον για να μην μας πιάνει συχνά η μελαγχολία της Δύσης. Αίσθηση του όλου άλλου. Στο κείμενο του Τομέα 30395 έμεινε η επίμαχη φράση για τις αισθήσεις του χρόνου και του όλου άλλου με δική μου ευθύνη καθώς η νέα πολιτική πρέπει να ερεθίσει για να ερεθιστεί και αντιστρόφως. Δανείστηκα τον όρο από τους φίλους της καθ' ημάς Ανατολής. Άκουσα τα σχολιανά μου βέβαια. Απειλήθηκαν αυτοκτονίες και χειροδικίες απέναντι. Θα τα πούμε ωστόσο στα σεμινάρια. Σοσιαλισμός, Νεοφιλελευθερισμός, Κοινοτισμός(;), το κόμμα σήμερα, ρεύματα σκέψης και πως κυκλοφορούν και πως συναντιούνται. Διότι η πολλή κυκλοφορία περιορίζει τις συναντήσεις για να θυμηθούμε τον Ντεμπόρ. Χρειαζόμαστε λοιπόν μόνιμο κέντρο παραγωγής πολιτικής, πολιτική διεύθυνση, περιφερειακή διάρθρωση, νέα πολιτική, νέες κοινωνικές συμμαχίες, νέες συμφωνίες. Οι μή προνομιούχοι της μεταπολίτευσης άλλαξαν τάξη. Μερικοί ανέβηκαν, μερικοί κατέβηκαν. Τα μεσαία στρώματα ζητούν νέα συμβόλαια. Άλλοι αγωνιούν και έχουν δίκιο. Αγρότες, μικρομεσαίοι, άνεργοι νέοι. Κοινωνία των κλασμάτων 2/3, 2/5, 2/10. Η φτώχεια, η ανεργία ξανά. Η αφίσσα για τις 35 ώρες ανοίγει συζητήσεις παραμονές Διακυβερνητικής καθώς η Ευρωπαϊκή Αριστερά ψάχνεται στους στόχους και στα μέσα. Βέβαια τώρα που τελειώνει η εκπαίδευση των σοσιαλιστών στα μαθήματα αγοράς είναι καιρός να ανακαλύψουμε ξανά τα συνδικάτα. Και πιά πριν το διεθνισμό αφού όπως συμφωνήσαμε στο 3ο Συνέδριο ο εθνικός δρόμος προς το σοσιαλισμό έχει ήδη διασταυρωθεί με την Ευρωπαϊκή Αριστερά. Ζητούνται απόψεις λοιπόν. Ζητείται παγκόσμια Αριστερά. Για τον σοσιαλισμό ξανά. Επειδή η φτώχεια και η ανεργία έρχονται από παντού. Και φυσικά δεν είναι λύση να κάνεις ζάπινγκ στο σπίτι. Ξαναγουρίζουμε στα κείμενα. Οι αποφάσεις των Συνεδρίων, της Κ.Ε, τα μοναχικά κείμενα του Α. Παπανδρέου λένε καταπληκτικά πράγματα. Πόσοι τα διαβάζουν προσεκτικά;

Τελικά οι δημοσκοπήσεις δεν θα λύσουν τα προβλήματα. Όπως και οι απόπειρες πρόγνωσης των σεισμών δεν αποτρέπουν τις θεομηνίες. Η Φύση και η Κοινωνία κρατούν τελικά αρκετές αποκλειστικότητες για δική τους χρήση. Εμείς οφείλουμε να προετοιμαστούμε για τη στιγμή που θα τις εκδηλώσουν. Και σε ότι αφορά τους "σεισμούς" και σε ότι αφορά τις εξελίξεις. Ο σκελετός του ΠΑΣΟΚ έχει αποδειχθεί αρκετά ισχυρός παρά το γεγονός πως φτιάχτηκε με προδιαγραφές 1974 πριν από τον νέο αντισεισμικό κανονισμό. Θα χρειαστούν κάποιες αναπροσαρμογές. Θα χρειαστεί δουλειά. Με τη σκέψη ελεύθερη και υποχρεωτική. Περίπου όπως το οξυγόνο. "Να μιλούμε, να αναζητούμε και να διαμορφώνουμε το ΠΑΣΟΚ του 21ου αιώνα". Ποιός το λέει; Βρείτε το στα κείμενα που επιλέξαμε. Η Συνδιάσκεψη είναι μία καλή ευκαιρία να ανακεφαλαιώσουμε, να κοιτάξουμε γύρω μας, να σχεδιάσουμε το κόμμα που θα προχωρήσει την νέα πολιτική. Χρειάζεται η συμφωνία όλου του ΠΑΣΟΚ. Είναι μία φράση που θα ξαναδιαβάσετε παρακάτω. Τον τελευταίο χρόνο ειπώθηκαν πολλά. Να ξεχωρίσουμε πλέον τα διακριτά ερωτήματα με ποιότητα στη διαφορά και μετά να αναζητήσουμε συνθετικές απαντήσεις. Το πλαίσιο διαλόγου μας χωρά όλους και όλα. Τα 19 σημεία των αλλαγών που προτείνονται μπορούν να αυξηθούν αριθμητικά και να βελτιωθούν ποιοτικά. Στη νέα κατανομή εξειδίκευση και εξειδίκευση πάνε μαζί στους ρόλους και στις ευθύνες. Αλλωστε το κόμμα χρειάζεται πολλές υπογραφές. Στις πράξεις και πιά πριν στα κείμενα. Ο Χ. Παπουτσής και ο Π. Αυγερινός ανοίγουν τη συζήτηση στο κόμμα για την Διακυβερνητική '96. Επείγει ωστόσο μία εκ βαθέων Διακομματική των Ευρωπαίων σοσιαλιστών για την Διακυβερνητική εφόσον θέλουμε να αποφύγουμε μια δεύτερη ήττα μετά την πρώτη στο Μάαστριχτ το 1992 αφού παράλληλα αντισταθούμε στην κρυφή γοητεία του νεο-ατλαντισμού. Ο Χ. Πρωτόπαππας καταθέτει απόψεις για το 35ωρο. Ονειρο, απειλή, πραγματικότητα.

Ο Γ. Παπαδογιαννάκης αναζητά τη σχέση του παλιού και του νέου στην πολιτική και στην κοινωνία. Ο Δ. Τζουβάνος επιστρέφει ενυπόγραφα προσεγγίζοντας τον κοινωνικό χαρακτήρα και την προοπτική του ΠΑΣΟΚ. Η Τ. Πανταζή τρέχει με την Παγκόσμια Συνδιάσκεψη του ΟΗΕ για τις γυναίκες στο Πεκίνο. Της ζητήσαμε επιστρέφοντας ένα κείμενο για τις μεταρρυθμίσεις στην Κίνα. Έχει προταθεί στον Φ. Παπαδέλη να γράψει κάτι για το απολιθωμένο δάσος της Λέσβου. Ξέρει καλά το θέμα. Μια διατριβή για τους κινδύνους διατομής νωτιαίου μυελού στην κομματική ραχοκοκκαλιά ετοιμάζει ο Γ. Δατσέρης. Ο Τομέας στην Ολομέλεια της 14695 αποφάσισε να ψάξει τις νέες κοινωνικές συμμαχίες και το τι σημαίνει σήμερα μή προνομιούχος και μετά να πάει ομαδικά σινεμά. Μια επιλογή είναι το "Σφαίρες πάνω από το Μπροντγουέ" και για όλους όσους παίζουν στις λίστες των δημοσκοπήσεων. Πολλοί θα συνειδητοποιήσουν έγκαιρα τα πραγματικά όρια και τις πραγματικές διαστάσεις. Στο μεταξύ περιμένουμε τις ενυπόγραφες απόψεις φίλων δημοσιογράφων του πολιτικού ρεπορτάζ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΠΑΣΟΚ 74-94. Θα είναι το 2ο τεύχος - πάλι φτωχό και δοκιμαστικό - που θα κυκλοφορήσει εσωτερικά στο πλαίσιο διαλόγου της Συνδιάσκεψης. Όπως γίνεται αντιληπτό οι Γραμμές (των νέων οριζόντων) και τα Σημεία (των νέων καιρών) μπορούν να διαβαστούν και στις παραλίες του φετινού καλοκαιριού.

Βρισκόμαστε εδώ και συνεδριάζουμε στο 45 της Χαρ.Τρικούπη, αριστερή όχθη όπως ανεβαίνεις το ρεύμα, με 35 βαθμούς Κελσίου υπό σκιά και με την πίστη πως οι περισσότεροι από τους μισούς Έλληνες που αγάπησαν και κατά καιρούς μίσησαν το ΠΑΣΟΚ χωρίς να το βγάλουν ποτέ από την καρδιά τους αξίζουν ένα καλύτερο κόμμα. Φυσικά ένα καλύτερο ΠΑΣΟΚ θα δικαιούται να λέει πως αξίζει καλύτερους φίλους δηλαδή πολίτες που θα έχουν απαρνηθεί οριστικά την ιδιότητα του κομματικού πελάτη. Είχα την τύχη να συναντήσω τον Θόδωρο Αγγελόπουλο στην Εδεσσα μετά τον Οδυσσέα στις Κάννες. Μιλήσαμε για τα Βαλκάνια, για τη Γιουγκοσλαβία, για την πολιτική στην Ελλάδα, για το ΠΑΣΟΚ. Του είπα πως στην πολιτική οι σκηνοθέτες είναι πολλοί και αρκετοί ζούν την ποίηση χωρίς να το γνωρίζουν. Τον ρώτησα για τον Ανδρέα Παπανδρέου, κεντρικό πρόσωπο της μεταπολίτευσης, για τα ίχνη του στην ιστορία, το κυρίως έργο που αφήνει πίσω του. "Ένα κόμμα, το κόμμα", μου απάντησε. Ξανασκέφθηκα την απάντηση στη στροφή της Πανεπιστημίου ανηφορίζοντας την Χαριλάου Τρικούπη. Πέρασα με κόκκινο το ρεύμα της Ακαδημίας, πέρασα με κόκκινο το ρεύμα της Σόλωνος και είμαι εδώ. Καλή Συνδιάσκεψη σύντροφοι, καλό καλοκαίρι και προσοχή στον ήλιο. Ο καλός ο ήλιος το πρωί και το απόγευμα. Ο πιά καλός "ένας Ηλιος που ανατέλλει" (Καταστατικό/άρθρο 3). Πάλι και ξανά.

16695 Γιώργος Πασχαλίδης

ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ Κ.Ε ΚΑΙ Κ.Ο : ΑΠΡΙΛΙΟΣ '95

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

Να μιλούμε, να αναζητούμε και να διαμορφώνουμε το ΠΑΣΟΚ του 21ου αιώνα

Τα σοσιαλιστικά κόμματα υπήρξαν για ένα ολόκληρο αιώνα οι φυσικοί αγωγοί των κατακτήσεων του προοδευτικού κινήματος.

Αντιμετώπιζαν, όμως πάντα και αντιμετωπίζουν και σήμερα, δύο συμπληγάδες. Τον ρεαλισμό της αφομοίωσης και της ενσωμάτωσης στο κυρίαρχο σύστημα συμφερόντων και την επαγγελία μιας αδύνατης επανάστασης, που καταντάει ρητορεία κενή περιεχόμενου. Αυτές είναι οι δύο συμπληγάδες.

Για ένα σοσιαλιστικό κόμμα σήμερα ο μόνος δρόμος έξω από προκαθορισμένες νομοτέλειες, δόγματα και συμβατικές λογικές. Οι νέες ιδεολογικές αναφορές διαμορφώνονται όχι παραγνωρίζοντας τη νέα παγκόσμια πραγματικότητα, αλλά πατώντας γερά σ' αυτήν. Για να οριοθετηθούν όροι πολιτικής συγκρότησης που να διασφαλίζουν την αυτονόμηση από κέντρα οικονομικής και άλλης δύναμης.

Συμφωνούμε, πιστεύω, όλοι ότι ο πρώτος ιδεολογικός και πολιτικός όρος

αναγέννησης της πολιτικής είναι η διασφάλιση της αυτονομίας της. Έχουμε στο ΠΑΣΟΚ μακρά εμπειρία γιατί έχουμε δώσει μάχες ενάντια σε κάθε είδους εξάρτηση.

Και σήμερα οφείλουμε να σηκώσουμε τη σημαία για τη θεσμική διασφάλιση αυτής της αυτονομίας απέναντι σε κάθε είδους συμφέροντα, που επιχειρούν να κυριαρχήσουν πάνω στην πολιτική, πάνω στην κοινωνία.

Αν η αυτονομία της πολιτικής είναι ο πρώτος όρος για μας σήμερα, ο δεύτερος είναι το όραμα και η έμπνευση που ζητά πάντα η κοινωνία για να κινητοποιείται σε μια εθνική συλλογική προσπάθεια με συγκεκριμένους στόχους, συγκεκριμένη προοπτική. Κι αυτό συνδέεται άμεσα με τη φυσιογνωμία μας και τη στρατηγική μας.

Έχουν περάσει πάνω από είκοσι χρόνια από την ίδρυση του ΠΑΣΟΚ. Τα θεμέλια της φυσιογνωμίας μας δεν άλλαξαν. Ο κόσμος όμως του 2000 είναι ριζικά διαφορετικός από τη δεκαετία του '70. Η Ελλάδα του 2000

δεν είναι η Ελλάδα του '70 - και η συμβολή του ΠΑΣΟΚ σ' αυτό ήταν και είναι καθοριστική.

Στο κατώφλι του 21ου αιώνα πρέπει να μιλούμε, να αναζητούμε και να διαμορφώνουμε το ΠΑΣΟΚ του 21ου αιώνα.

Έχουμε πάντα τον ελληνοκεντρικό μας χαρακτήρα, που συνυπάρχει πια με τον ευρωπαϊκό μας προσανατολισμό.

Είμαστε αναπόσπαστο μέλος της Ενωμένης Ευρώπης. Δεν παρακολουθούμε, όμως παθητικά την επιβολή των υπερεθνικών θεσμών στο κράτος - έθνος, μια αντιπαράθεση που δεν έχει κριθεί και έχει πολύ δρόμο μπροστά της.

Διατηρούμε την εθνική μας οντότητα και μετέχουμε στο διεθνή ανταγωνισμό έχοντας μπροστά μας ανοιχτές προκλήσεις. Αναφέρω, τη δυναμική αναβάθμιση της χώρας στη Βαλκανική, τις Παρευξείνιες περιοχές, την Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, την Ανατολική Μεσόγειο. Το σχεδιασμό της οικονομικής και πολιτιστικής μας παρουσίας σ' αυτή την ευρύτερη περιοχή. Την ουσιαστική συμβολή στη διαμόρφωση της μετά το Μάαστριχτ Ευρώπης με τη Διακυβερνητική του 1996. Αλλά και την υπεράσπιση της ακεραιότητας του εθνικού μας χώρου, των γραμμών άμυνας και ασφαλείας του ελληνισμού.

Σ' αυτήν ακριβώς την προοπτική θέλουμε και μπορούμε να αναζητήσουμε ως Κίνημα, Συγκλίσεις και συναινέσεις σε όσα ενώνουν σήμερα τους Έλληνες, εξαντλώντας κάθε δυνατότητα εθνικής συνεννόησης.

* Διακηρύσσουμε τον προοδευτικό και σοσιαλιστικό χαρακτήρα του Κινήματος μας.

Είναι υποχρέωσή μας να αποδεικνύουμε καθημερινά ότι υπάρχει χρώμα στην πολιτική, να αντιστεκόμαστε στην ομοιομορφία, να αναδεικνύουμε τη διαφορά που μας προσδίδουν οι αξίες του δημοκρατικού σοσιαλισμού και η σαφής οριοθέτηση της προοδευτικής μας στρατηγικής.

Να επιμένουμε στη διαρκή διεύρυνση της οικονομικής και κοινωνικής δημοκρατίας, στο κράτος δικαίου, πρόνοιας και ευημερίας, στον κοινωνικό και οικολογικό επαναπροσανατολισμό της αγοράς,

στην ανάπτυξη με όρους ποιότητας και διάρκεια ζωής.

Τα οικονομικά μεγέθη, η ανταγωνιστική οικονομία, η ανάπτυξη, η παραγωγική αναδιάρθρωση, δεν αποτελούν μόνον όρους οικονομικής επιβίωσης. Αποτελούν για μας και μοχλούς μεταρρύθμισης της καθημερινής ζωής, των εργασιακών σχέσεων, των κοινωνικών αξιών, που αλλάζουν ριζικά τη σχέση του ανθρώπου με τη φύση, το κοινωνικό περιβάλλον, την παραγωγή.

Τολμούμε σήμερα να προχωρήσουμε, παρά το όποιο πολιτικό κόστος, στους αναγκαίους εκσυγχρονισμούς που τόσο έχει ανάγκη ο τόπος. Πρέπει να πώ, όμως, ότι το κόστος το σηκώνουν ακόμη σε μεγάλο βαθμό οι ασθενέστερες τάξεις και στρώματα.

Η καταπολέμηση της ανεργίας, η ανασυγκρότηση του κράτους πρόνοιας, η διεύρυνση του κοινωνικού μισθού, η ανακούφιση των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού, των χαμηλόμισθων, των συνταξιούχων, η φορολογική μεταρρύθμιση με κοινωνική δικαιοσύνη, πρέπει να είναι πάντα στην προμετωπίδα της πολιτικής μας, ως σταθερό στοιχείο της προοδευτικής μας στρατηγικής.

Είναι βέβαια σε όλους μας σαφές ότι μόνος ο εκσυγχρονισμός δεν μπορεί να συνιστά πολιτική ιδεολογίας. Αν ο εκσυγχρονισμός απεκδυθεί τον κοινωνικό και δημοκρατικό του χαρακτήρα οδηγεί σε απώλεια κάθε κοινωνικού ερείσματος. Η εμπειρία του Γαλλικού Σοσιαλιστικού Κόμματος είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα.

Μια πολιτική στρατηγική ανασύνθεσης σε νέα βάση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού είναι παράλληλα απαραίτητη. Διαφορετικά, οδηγούμαστε σε τυφλές ρήξεις, σε μετωπικές συγκρούσεις, σε απλή αναπαραγωγή - σε ένα "άνωτερο επίπεδο" - πελατειακών και συντεχνιακών σχέσεων.

Κάθε στιγμή πρέπει αυτή τη στρατηγική να τη στηρίζει ένα ισχυρό μέτωπο κοινωνικών δυνάμεων, μια πλατειά κοινωνική συμμαχία, που να διαμορφώνει μια σαφή πολιτική πλειοψηφία. Ο διάλογος με την κοινωνία πρέπει να γίνει γι' αυτό διαρκής.

* Θέλουμε να εκφράζουμε ένα ριζοσπαστικό πολιτικό κίνημα. Το

ριζοσπαστικό πολιτικό κίνημα συνυπάρχει με τους ανολοκλήρωτους θεσμούς στη μεταπολεμική Ελλάδα. Η άποψη ότι, με την ένταξη μας στην Ευρώπη, η θεσμική ολοκλήρωση είναι αρκετή για να διασφαλίσει τις προϋποθέσεις επιβίωσης και ανάπτυξης για τον ελληνισμό καταλήγει να είναι μια συντηρητική αντίληψη.

Απαιτείται ένας νέος κοινωνικός και πολιτικός ριζοσπαστισμός, μια πραγματική κινητήριος δύναμη, για να διαμορφώσουμε τις συνθήκες μιας πραγματικής εθνικής αναγέννησης.

Μπορεί το αρχικό πεδίο των μη προνομοιούχων, με τη ρευστή και άκρως κινητική διάταξη του, να αλλάζει σήμερα μορφή και σχέσεις. Η απόσβεση, όμως κάθε ριζοσπαστικής διάθεσης, που συνυπάρχει με ένα εμφανή κοινωνικό συντηρητισμό, δεν μπορεί να παραμένει η πραγματικότητα του καιρού μας.

Χρειάζεται σήμερα πρωτοπόρος και

ενοποιητικός λόγος, που θα αναδεικνύει ένα νέο πολιτικό και κοινωνικό κίνημα. Οι μάχες μας δεν πρέπει να είναι μάχες οπισθοφυλακών γι' αυτά που φεύγουν. Χρειάζεται σταθερή παρέμβαση στα κοινωνικά μέτωπα με ενιαία στρατηγική και ιδεολογικο-πολιτική ηγεμονία. Οι εκλογικές μάχες που κερδίζονται στους θεσμούς, δεν αποτυπώνονται σε ένα αρθρωμένο και συνεκτικό πολιτικό και κοινωνικό μέτωπο, που στηρίζει την τολμηρή στρατηγική μας πρόταση. Το ΠΑΣΟΚ υπάρχει στους μαζικούς χώρους κυρίαρχο, ως παρουσία στελεχών που αναπαράγουν, ανακατανέμουν και διαχειρίζονται σχέσεις εξουσίας κατά το δοκούν. Αυτό που απαιτείται είναι η επανασύνδεση όλων των δυνάμεων μας και η παρουσία μας στους μαζικούς χώρους με ενισχυμένη τη συλλογική μας έκφραση και την ευθύνη της πρωτοπόρας πολιτικής δύναμης.

ΑΚΗΣ ΤΣΟΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ

Στη Συνδιάσκεψη, συμφωνία όλου του ΠΑΣΟΚ

Εχουμε την μοναδική ευκαιρία - μετά από αρκετά χρόνια λειτουργίας του ΠΑΣΟΚ - να συζητήσουμε σε όλα τα επίπεδα για το ίδιο το ΠΑΣΟΚ. Είπα χθές ξεκινώντας, ποιοί ήταν οι λόγοι, γιατί μετά το 3ο Συνέδριο, τον Απρίλιο του '94, δεν μπορέσαμε παρά μόνο τώρα, να το πραγματοποιήσουμε. Αν δεν αξιοποιήσουμε αυτή τη δυνατότητα, τότε βέβαια θα είμαστε όλοι μας υπεύθυνοι.

Οι τοποθετήσεις των συντρόφων έδειξαν ότι το σύνολο του στελεχιακού δυναμικού έχει γνώση των προβλημάτων μας. Δεν νομίζω δηλαδή, ότι υπάρχει άγνοια των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε. Υπάρχουν βέβαια και διαφορετικές εκτιμήσεις για πολλά σημεία. Υπάρχουν όμως και μεγάλες συμφωνίες. Π.χ. από όσα άκουσα, όλοι συμφωνούν για την συνέχεια και την προοπτική του μεγάλου λαϊκού ΠΑΣΟΚ. Το ΠΑΣΟΚ, δεν μπορεί παρά να είναι ένα πλειοψηφικό Κίνημα έκφρασης της Κεντροαριστεράς. Με βάση το γεγονός ότι συμφωνούμε στην αναγκαιότητα να υπάρξει αυτής της εμβέλειας και της έκτασης πολιτικός φορέας ΠΑΣΟΚ, αλλά και τις διαπιστώσεις για τα προβλήματα και τις προτάσεις μας, πρέπει να περάσουμε σε έργα.

Τα έργα δεν μπορεί να προκύψουν μέσα από την θετική συμβολή όλων, αυτό θα ήθελα να το τονίσω. Σύντροφοι, είπα και χθές ότι, αυτό που έχουμε συμφωνήσει στο Συνέδριο και μας δεσμεύει όλους μας, είναι να συνειδητοποιήσουμε το περιεχόμενο της σύγχρονης προοδευτικής στρατηγικής του ΠΑΣΟΚ. Τη σημασία που έχει για την ελληνική κοινωνία, την ελπίδα ανάτασης που μπορεί να προσφέρει, ως η μόνη βιώσιμη και αποτελεσματική στρατηγική συνολικής ανασυγκρότησης σε εθνικό, κοινωνικό, οικονομικό και παραγωγικό επίπεδο. Ωστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις της εποχής. Είτε αυτή είναι η σύγκλιση με την Ευρωπαϊκή Ένωση και η συμμετοχή

μας σε ισότιμη βάση. Είτε είναι η ευθύνη και η αναγκαιότητα να προχωρήσουμε στον δημοκρατικό και προοδευτικό εκσυγχρονισμό ολόκληρου του πολιτικού συστήματος. Είτε είναι η ευθύνη που έχουμε, να ξαναδώσουμε νέα αναπτυξιακή διάσταση και ελπιδοφόρα προοπτική οικονομικής ανόδου στην ελληνική κοινωνία. Είτε είναι η ευθύνη να κατοχυρώσουμε με την κοινωνική συνοχή, που πρέπει να υπάρξει στον ελληνικό λαό, μέσα από μια πολιτική δικαιοσύνης και αλληλεγγύης. Μια τέτοια στρατηγική για να προωθηθεί, απαιτεί τομές, αλλαγές, μεταρρυθμίσεις.

Συμφωνήσαμε ότι αντίστοιχα, χρειάζεται ανάλογη ανασυγκρότηση, ανανέωση, μετεξέλιξη του ίδιου του ΠΑΣΟΚ, του ίδιου του πολιτικού φορέα, που αναλαμβάνει την ευθύνη υλοποίησης αυτής της προοδευτικής στρατηγικής. Εκείνο όμως που θεσμοθετήσαμε είναι, ότι αυτές τις αλλαγές, αυτή τη νέα προσπάθεια να δώσουμε στο ΠΑΣΟΚ όλα εκείνα που δεν έχει, - ώστε ν' ανταποκριθεί σ' αυτούς τους στόχους, - δεν μπορεί να είναι ούτε συμφωνία κορυφής, ούτε μπορεί να είναι μονοφωνή συμβολή κάποιων εξ ημών. Θα είναι αποτέλεσμα μιας συμφωνημένης, συντεταγμένης πορείας, με την συμμετοχή όλων, χωρίς αποκλεισμούς. Και σ' αυτό δεσμευόμαστε.

Βέβαια αυτή η διαδικασία θα γίνει μέσα και από την οργάνωση του ΠΑΣΟΚ. Αυτό είναι το υπαρκτό υποκείμενο, στο οποίο απευθυνόμαστε. Νομίζω, ότι έχουμε όλοι μας - άλλος λιγότερο, άλλος περισσότερο - πολύ σαφή γνώση των χαρακτηριστικών που έχει η οργάνωση ΠΑΣΟΚ. Πρέπει να απαντήσουμε στις μεγάλες αδυναμίες που έχει η οργάνωση του ΠΑΣΟΚ σήμερα: Να συσπειρωθεί, να παρέμβει, να παράγει πολιτική, να αντιμετωπίσει με ουσιαστικές προτάσεις την απαίτηση της ελληνικής κοινωνίας για

χειροπιαστές και συγκεκριμένες λύσεις σ' αυτά που την αφορούν, σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.

Παράλληλα όμως, δεν επιτρέπεται να αγνοήσουμε ότι η οργάνωση του ΠΑΣΟΚ, δεν είναι τίποτα άλλο παρά καθρέφτης της ελληνικής κοινωνίας και δεν λύνεται το πρόβλημα με το να νομίζουμε ότι αν είχαμε ένα δίαυλο, να μεταφέρουμε την κοινωνία μέσα στο ΠΑΣΟΚ, τα προβλήματα θα ήταν λιγότερα.

Βεβαίως, είμαστε υπέρ μιας νέας σχέσης του ΠΑΣΟΚ με την κοινωνία. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία γι' αυτό. Θέλουμε πράγματι την συμμετοχή όλων εκείνων των κοινωνικών στελεχών, τα οποία ενισχύουν την πολιτική λειτουργία ενός πολιτικού φορέα. Πρέπει όμως να απαντήσουμε, πως θα γίνει αυτό. Νομίζω ότι στις διαπιστώσεις τι ΠΑΣΟΚ θέλουμε, συμφωνούμε όλοι. Εκείνο που πρέπει να συμφωνήσουμε είναι, με ποιό τρόπο θα το πετύχουμε. Και εδώ, υπάρχουν διαφορετικές απόψεις, που πρέπει να συζητηθούν και να κριθεί η αποτελεσματικότητά τους.

Η εισήγηση του Εκτελεστικού Γραφείου, συντρόφισσες και σύντροφοι, δεν ήταν αποτέλεσμα ούτε μιας ευκαιριακής προσέγγισης, ούτε είχε ως βάση την ατομική εργασία. Προήλθε μέσα απ' όλη εκείνη την προεργασία, που έγινε από 20-25 μέλη της Κεντρικής Επιτροπής. Υπήρξε μια επιπλέον επεξεργασία από μια ομάδα εξ αυτών, μαζί με 4-5 μέλη του Εκτελεστικού Γραφείου. Ηρθε και συζητήθηκε εν συνεχεία στο Εκτελεστικό Γραφείο και εκεί συμφωνήσαμε, ότι αυτή η εισήγηση θα αποτελέσει το επίσημο πλαίσιο συζήτησης, για την οργάνωση του ΠΑΣΟΚ. Πως αλλιώς μπορούμε να πάμε σε μια συντεταγμένη πορεία συζήτησης στις οργανώσεις, σε όλα τα επίπεδα, εάν δεν έχουμε προτείνει τα βασικά σημεία από τα οποία ξεκινάμε. Και αυτά, τα έχουμε αποφασίσει στο Συνέδριο συγκεκριμένα, δεν θα τα ανακαλύψουμε ξανά. Ετσι ώστε να έρθουμε να συζητήσουμε τις αλλαγές που πρέπει να γίνουν σε όλα τα επίπεδα του ΠΑΣΟΚ, σε αντιστοιχία με τη στρατηγική μας και τον ρόλο μας στην ελληνική κοινωνία, σήμερα και αύριο στην πορεία προς το 2000.

Όσον αφορά τις συγκεκριμένες αλλαγές, καταθέτουμε μια σειρά 20 περίπου προτάσεων. Αυτές δεν τις συμφωνήσαμε, τις καταθέτουμε ως προτάσεις για συζήτηση. Εκείνο όμως, που έχει σημασία, - και συμφωνήσαμε, - είναι η κατεύθυνση των αλλαγών που προτείνονται. Και αυτές οι έξι - επτά κατευθύνσεις, τα περιλαμβάνουν όλα. Δεν άκουσα τίποτα εδώ μέσα, που να μην περιλαμβάνεται μέσα στις κατευθύνσεις αλλαγών, που προτείνονται στη συγκεκριμένη εισήγηση.

* Κατοχύρωση όρων εσωκομματικής δημοκρατίας.

* Κατοχύρωση της ικανότητας παραγωγής πολιτικής σε όλα τα επίπεδα της οργάνωσης.

* Νέα σχέση με την κοινωνία και τους πολίτες.

* Νέα σχέση με τον κοινωνικό περίγυρο ΠΑΣΟΚ, τις παρατάξεις, τα κοινωνικά κινήματα.

* Δομή και συγκρότηση της οργάνωσης του ΠΑΣΟΚ τόσο στο Πρωτοβάθμιο επίπεδο, όσο και νέες μορφές οργάνωσης ΠΑΣΟΚ.

* Προτάσεις για αλλαγές στην μορφή πολιτικής δράσης, ώστε να διασφαλιστεί η συλλογική προώθηση των στόχων του ΠΑΣΟΚ.

Υπάρχουν και κάποιες άλλες προτάσεις, που άκουσα, οι οποίες βεβαίως θα συμπληρώσουν τις προτάσεις μας, ώστε, αυτό που θα αποτελέσει τελικά βάση συζήτησης στη Συνδιάσκεψη, να περιλάβει όχι μόνο το τι εμείς εδώ προτείνουμε, αλλά και τι θα προτείνουν οι Νομαρχιακές και Τομεακές Επιτροπές και οι Νομαρχιακές και Τομεακές Συνδιασκέψεις.

Σύντροφοι, αυτά τα αποτελέσματα - όπως είπα και στην αρχή - θα είναι συμφωνία όλου του ΠΑΣΟΚ. Θα έρθουν να συζητηθούν στη Συνδιάσκεψη, για να αποτελέσουν τη βάση από εκεί και πέρα της πορείας μας. Ωστε να ξεκαθαριστούν οι όροι λειτουργίας μας, να μην υπάρχει αμφισβήτηση, να μην υπάρχει έλλειψη κανόνων, ρυθμίσεων και όρων λειτουργίας και πολιτικής δράσης.

Να μην έχει κανένας πλέον τη δικαιολογία να πεί, ότι "μα με ποιό τρόπο θα αντιμετωπίσουμε το άλφα ή το βήτα θέμα;" Αν κάτι, αυτή τη στιγμή, έχει

μεγάλη σημασία για το ΠΑΣΟΚ, ακούγοντας εδώ και διάφορους προβληματισμούς και ανησυχίες, - δεν νομίζω ότι υπάρχει άλλος τρόπος απάντησης, - είναι να διασφαλίσουμε, μέσα από αυτή την πορεία διαλόγου προς την Πανελλαδική Συνδιάσκεψη, την αποδοχή ακριβώς αυτών των αναγκών όρων και ρυθμίσεων που χρειαζόμαστε στη λειτουργία και την δράση μας.

Συντρόφισσες και σύντροφοι, η ελευθερία του λόγου ιστορικά στο ΠΑΣΟΚ έχει κατακτηθεί όχι ως δικαίωμα, αλλά ως υποχρέωση. Εκείνο στο οποίο καλούμαστε να συμβάλουμε είναι, - μέσα από αυτή τη διαδικασία μιας συλλογικής βούλησης και προσπάθειας, - να αναβαθμίσουμε πολιτικά, δημοκρατικά, στρατηγικά το ΠΑΣΟΚ στη λειτουργία του. Να καταλήξουμε πλέον επίσημα, με την πιο δημοκρατική διαδικασία, ότι συμφωνούμε και αποδεχόμαστε και δεσμευόμαστε στους όρους λειτουργίας που θα καταλήξουμε. Αυτό θα είναι η εγγύηση για οποιαδήποτε ανησυχία και για οποιαδήποτε απάντηση. Δεν είναι εύκολη υπόθεση. Σήμερα ξεκινώντας, μπορούσαμε εύκολα να προσεγγίσουμε το θέμα μεταξύ μας, γιατί καταθέτουμε μια ευρύτατη γκάμα προτάσεων, που υλοποιούν αλλαγές προς συγκεκριμένη κατεύθυνση. Όταν πάμε να συζητήσουμε μία προς μία τις αλλαγές, τότε φυσικά θα υπάρξουν διαφοροποιήσεις. Εάν όμως έχουμε συμφωνήσει για τις διαδικασίες, οι οποίες θ' αποφασίζουν γι' αυτά τα θέματα, δεν έχουμε τίποτα να φοβηθούμε. Αυτό είναι νομίζω, που συντεταγμένα ως ΠΑΣΟΚ έχουμε ευθύνη να το ξεκινήσουμε και να το φέρουμε σε πέρας, μέσα στους επόμενους δύο μήνες.

Στη Συνδιάσκεψη, σύντροφοι, πρέπει να γίνει ουσιαστικός διάλογος.

Είναι μοναδική ευκαιρία να μιλήσουμε με ειλικρίνεια για όλα τα θέματα που θα επηρεάσουν τον τρόπο λειτουργίας του ΠΑΣΟΚ.

Είμαι βέβαιος, ότι θα υπάρξουν σοβαρότατες προτάσεις και από Νομαρχιακές Επιτροπές, αλλά και από άλλα όργανα του Κινήματος. Ήταν πολύ θετικό ότι, σ' αυτούς τους τρεις μήνες συζήτησης που κάναμε στην Ομάδα Δουλειάς τα 25 μέλη της Κ.Ε., κατατέθηκε μια σειρά ατομικών εισηγήσεων από πολλά μέλη και στελέχη. Ήταν μια ουσιαστική συμβολή. Μια συνειδητή συμμετοχή σε μια συλλογική προσπάθεια αναζήτησης των απαντήσεων. Η πορεία προς τη Συνδιάσκεψη όχι μόνο απαιτείται να είναι ελεύθερη, όχι μόνο πρέπει να κατοχυρώσει την πλήρη ελευθερία προώθησης και διακίνησης των απόψεων και των προτάσεων, αλλά είναι και μια πρόκληση για όλους μας, να αποδείξουμε ότι οι πολιτικές λειτουργίες δεν επηρεάζονται, δεν έχουν ανάγκη, ούτε από παρέες, ούτε από ομαδοποιήσεις, ούτε από μηχανισμούς!

Και είναι ευκαιρία να ξεκαθαρίσουμε κι αυτή την έννοια των "μηχανισμών", που σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιείται από ορισμένη πλευρά, είτε ως δικαιολογία κριτικής στάσης, είτε πολλές φορές ως δικαιολογία ατομικής πορείας και αποστασιοποίησης από τη συλλογική και συντεταγμένη πορεία. Καταστατικά η θέση μας, απέναντι σε τέτοιου είδους πρακτικές είναι ξεκάθαρη. Νομίζω όμως, ότι εμείς έχουμε έμπρακτα την ευκαιρία να αποδείξουμε, ότι η πολιτική λειτουργία ΠΑΣΟΚ θέλει συνειδητή ελεύθερη συμμετοχή, βούληση και δράση του καθενός από εμάς.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ - 19 ΣΗΜΕΙΑ

* Οι βασικές κατευθύνσεις αλλαγών που προτείνονται ως πλαίσιο διαλόγου και που ανταποκρίνονται στις προηγούμενες διαπιστώσεις, συνοψίζονται στις εξής ενότητες:

A. Παραγωγή Πολιτικών και Προγραμματικών Θέσεων σε όλα τα Επίπεδα. Το ΠΑΣΟΚ ως Κίνημα Κοινωνικής και Πολιτικής Κινητοποίησης έχει ανάγκη από σταθερή παραγωγή πολιτικών και προγραμματικών θέσεων σε όλα τα επίπεδα. Αυτό μπορεί να διασφαλιστεί με:

* την αναβάθμιση του ρόλου και των πολιτικών αρμοδιοτήτων των ευρύτερων αντιπροσωπευτικών σωμάτων.

* τη διάταξη των Ν.Ε. ανάλογα με τη διάταξη των Τομέων Παραγωγής Πολιτικής της Κ.Ε. Τη δημιουργία επιτελικών, πολιτικών και προγραμματικών οργάνων.

* τη σταθερή λειτουργία και συγκρότηση των Π.Σ., που αποκτούν καθοριστικό πολιτικό και προγραμματικό χαρακτήρα για την Περιφέρεια τους.

* τη διάταξη όλων των μελών της Κ.Ε. με βάση τις διαρκείς Κοινοβουλευτικές Επιτροπές.

* την ανάλογη διάταξη του Ε.Γ.

* τις Εθνικές, Κλαδικές, Περιφερειακές και Νομαρχιακές Συνδιασκέψεις.

B. Η Ανάπτυξη του ΠΑΣΟΚ σε Πρωτοβάθμιο Επίπεδο.

Συγκροτείται με:

* Την ανάπτυξη των πρωτοβάθμιων Οργανώσεων του Κινήματος σε γεωγραφικό, παραγωγικό και εργασιακό χώρο.

* Επιτροπές κοινωνικής πρωτοβουλίας σε θεματικές ενότητες πολιτικής (όπως οικολογία, πολιτισμός, αθλητισμός, κ.α.). Για το ίδιο θέμα υπάρχει και πρόταση για ανάπτυξή τους ως πρωτοβάθμιες οργανώσεις βάσης.

Οι πρωτοβάθμιες οργανώσεις του Κινήματος αναπτύσσονται σε γεωγραφικό, παραγωγικό και εργασιακό επίπεδο, γιατί στους χώρους αυτούς διαμορφώνονται τα κοινωνικά, τα τοπικά κινήματα και οι πρωτοβουλίες. Είναι τα πεδία των ατομικών και συλλογικών δραστηριοτήτων των πολιτών. Είναι τα κύτταρα μέσα από τα οποία ο πολίτης εντάσσεται στον αστικό, κοινωνικό, εργασιακό, παραγωγικό, εκπαιδευτικό του χώρο. Στους χώρους αυτούς διαμορφώνεται η κοινωνική και πολιτική συνείδηση των πολιτών.

Γ. Κανόνες και Αρχές Λειτουργίας του ΠΑΣΟΚ.

Για να εκφράζονται στις κομματικές Οργανώσεις και τα Όργανα όλα τα ρεύματα του ιδεολογικού και πολιτικού μας χώρου, πρέπει να διατυπώσουμε και αντίστοιχα εκλογικά συστήματα.

α. Καθολική ψηφοφορία

β. 40% ανώτατο όριο σταυροδότησης

γ. Εκλογή των Γραμματέων Σ.Ε., Τ.Ο, Ν.Ε με καθολική ψηφοφορία

δ. Κ.Ε με συμμετοχή Γυναικών και Απόδημου Ελληνισμού, καθώς και minimum εθνικής και περιφερειακής αναφοράς.

ε. Περιορισμοί στη συμμετοχή κυβερνητικών, κρατικών, κοινοβουλευτικών στελεχών στις συνθέσεις των Ν.Ε, της Κ.Ε και του Ε.Γ.

στ. Ανανέωση στο 1/4 όλων των μελών των Οργάνων, σε κάθε νέα εκλογική διαδικασία, που ολοκληρώνει τον καταστατικό χρόνο της.

ζ. Δεσμευτικότητα στις προτάσεις για τα ψηφοδέλτια στις Κοινοτικές Δημοτικές, Νομαρχιακές και Κοινοβουλευτικές Εκλογές.

Δ. Μορφές Επικοινωνίας με τους Κοινωνικούς Χώρους και τους Φορείς τους.

Οι παρατάξεις με τη μορφή που τις γνωρίσαμε, εξέφρασαν τη μετωπική σχέση του κόμματος με τους κοινωνικούς χώρους και τους φορείς τους. Χρησιμοποιήθηκαν για το πέρασμα της πολιτικής γραμμής στην εποχή συγκρότησης των μαζικών κοινωνικών κινήματων, την περίοδο των καθολικών πολιτικών αιτημάτων.

Αυτή η σχέση ήταν δημιουργία και αποτέλεσμα της πρώτης δεκαετίας της μεταπολιτευτικής περιόδου και ανταποκρίνονταν στα κυρίαρχα στοιχεία της οικονομικής και κοινωνικής οργάνωσης της χώρας.

Σήμερα η σχέση του κόμματος με τους κοινωνικούς χώρους και τους φορείς τους δεν είναι μετωπική. Πρέπει να αντικατασταθεί με δίαυλους ανοιχτής, αμφίδρομης επικοινωνίας.

Οι ανοιχτοί αυτοί δίαυλοι επικοινωνίας πρέπει να εκφράζουν την κοινωνική και πολιτική χειραφέτηση του συγκεκριμένου εργασιακού χώρου. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΩΝ.

Συγκεκριμένα:

1. Επαναδιάταξη όλων των πρωτοβάθμιων οργανώσεων σε γεωγραφικό επίπεδο, με αναφορά και αφετηρία την ενορία. Ανασυγκρότηση των οργανώσεων του εργασιακού και παραγωγικού χώρου.

Κυρίαρχο όργανο με αποφασιστικές αρμοδιότητες για τη διαμόρφωση της δημοτικής πολιτικής είναι η Δημοτική Συνέλευση. Σ' αυτή συμμετέχουν όλα τα μέλη του Κινήματος, που κατοικούν στα όρια του συγκεκριμένου ΟΤΑ.

2. Συγκρότηση επιτροπών κοινωνικής πρωτοβουλίας σε θεματικές ενότητες πολιτικής, ιδιαίτερα για τα νέα κοινωνικά κινήματα (οικολογία - αθλητισμός κ.λ.π.).

Η σχέση μας με τις πρωτοβουλίες και τα ρεύματα αυτά δεν έχει να κάνει μόνο με την οργανωτική και πολιτική μας ανάπτυξη. Κυρίως

ξεκινά από το περιεχόμενο και την έκταση της κοινωνικής μας ευαισθησίας, της ατομικής μας στάσης και των αισθητικών μας απαιτήσεων.

Μια τέτοια διάσταση στην προσέγγιση μας θέτει ταυτόχρονα το νέο ΠΑΣΟΚ μπροστά σ' ένα τεράστιο μορφωτικό πρόβλημα. Ένα πρόβλημα παιδείας με την έννοια της γνώσης, των αξιών και της στάσης ζωής. Κρίσιμο κι αποφασιστικό θέμα για τη νέα μας πορεία.

3. Αναβάθμιση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των ευρύτερων αντιπροσωπευτικών σωμάτων. Σταθερή μας κατεύθυνση είναι η διάχυση της κομματικής πολιτικής εξουσίας από την κορυφή της πολιτικής πυραμίδας προς τη βάση του Κινήματος.

Ενίσχυση των κομματικών θεσμών παραγωγής εξειδίκευσης πολιτικής (τομεακά, επαρχιακά, νομαρχιακά, περιφερειακά συμβούλια).

Αυτό σημαίνει: Διεύρυνση της σύνθεσης των αντιπροσωπευτικών οργάνων και με εκπροσώπους κοινωνικών χώρων, που ανήκουν στον ευρύτερο πολιτικό χώρο του ΠΑΣΟΚ, με δικαίωμα λόγου και ψήφου.

Ειδικότερα τα τομεακά, νομαρχιακά και περιφερειακά συμβούλια γίνονται χώροι συζητήσεων και αποφάσεων για θέματα:

* πολιτικής συγκυρίας - εξειδίκευσης της πολιτικής στρατηγικής

* εξειδίκευσης και αποφάσεων της δράσης των Οργανώσεων

* παραγωγής προγραμματικών θέσεων για το χώρο ευθύνης τους.

Συνεδριάζουν τακτικά τουλάχιστον κάθε δύο μήνες.

4. Καθολική ψηφοφορία εκλογής για όλα τα όργανα μέχρι τη Ν.Ε και τους αντιπροσώπους για τις Συνδιασκέψεις και τα Συνέδρια.

* Διεύρυνση των εκλογικών σωμάτων για αμεσότερη συμμετοχή του απλού μέλους στην ανάδειξη οργάνων, που απαντούν παράλληλα και σε κάθε είδους λογικές ομαδοποίησης.

5. Οι Ν.Ε έχουν καθοριστικό, πολιτικό, προγραμματικό και οργανωτικό χαρακτήρα. Διατάσσονται με βάση τους τομείς της Κ.Ε και του Ε.Γ.

Μέλη των Γραμματειών των Ν.Ε δεν μπορούν να είναι Δήμαρχοι Πρωτευουσών Νομών, Πρόεδροι Ε.Κ., Ε.Γ.Σ, Νομάρχες, Πρόεδροι Ν.Σ και Ν..Ε και Επαρχιακών Συμβουλίων.

6. Ο Γραμματέας της Σ.Ε, του Τομεακού ή Επαρχιακού ή Δημοτικού Γραφείου και της Ν.Ε παύει να είναι γραμματέας του Οργάνου, γίνεται γραμματέας της αντίστοιχης Οργάνωσης. Αυτό αναδεικνύει τους καθολικά αποδεκτούς κατά τεκμήριο στη θέση αυτή, προσδίδει στα πρόσωπα αυτά κύρος στην κοινωνία, αποδεσμεύει σε μεγάλο βαθμό από τους μηχανισμούς και προσδίδει κίνητρο συνθετικής και αποτελεσματικής λειτουργίας στο γραμματέα. Παρακινεί αξιόλογα στελέχη να διεκδικήσουν τη θέση αυτή. Εκλέγεται με άμεση ψηφοφορία. Ανακαλείται ή από το σώμα που τον

εκλέγει ή από το 60% του Οργάνου που συμμετέχει με αιτιολογημένο λόγο.

7. Η επιτυχής και γόνιμη ενεργοποίηση της λειτουργίας των Περιφερειακών Συμβουλίων για πρώτη φορά την περίοδο '89-'93 και η ουσιαστική συμβολή τους στις προγραμματικές επεξεργασίες της αντίστοιχης περιόδου επιβάλλει τα παρακάτω:

Το Περιφερειακό Συμβούλιο αναλαμβάνει καθοριστικό πολιτικό και προγραμματικό χαρακτήρα.

Η συγκρότηση του είναι σταθερή. Συγκαλείται υποχρεωτικά τουλάχιστον κάθε τρεις μήνες και στη σύνθεση του περιλαμβάνει: Τά μέλη των Ν.Ε, της Κ.Ε και της Κ.Ο. της Περιφέρειας. Το Π.Σ εκλέγει Γραμματεία, ο αριθμός της οποίας είναι ανάλογος των μεγεθών της Περιφέρειας. Το Π.Σ ορίζει εκπροσώπους συμμετοχής στα όργανα παραγωγής πολιτικής της Κ.Ε και του Ε.Γ.

8. Στην Κ.Ε διασφαλίζεται η συμμετοχή του απόδημου Ελληνισμού, όπως επίσης και minimum εκπροσώπηση των 13 Περιφερειών της χώρας. Επειδή είναι έκδηλη η αδυναμία ανανέωσης και πλουραλιστικής σύνθεσης, προτείνεται να εισαχθεί για τις Κυβερνητικές περιόδους η αρχή της περιοριστικότητας. Η Κ.Ε έχει τη σύνθεσή της Κυβερνητικά ή Κρατικά στελέχη μέχρι 60%. Το σύνολο των μελών της Κ.Ε συμμετέχει υποχρεωτικά στους Τομείς της Κ.Ε.

Η Κ.Ε ως το ανώτατο όργανο του ΠΑΣΟΚ μεταξύ δύο Συνεδρίων έχει την ευθύνη με τακτικές συνεδριάσεις ανά τρίμηνο:

α) να αναλύει την πολιτική συγκυρία και να διαμορφώνει την πολιτική στρατηγική ΠΑΣΟΚ.

β) να επικυρώνει, εμπλουτίζει και κατοχυρώνει ως θέσεις του Κινήματος, τις πολιτικές και προγραμματικές επεξεργασίες ΠΑΣΟΚ.

Για τους σκοπούς αυτούς συγκροτεί μόνιμους Τομείς Παραγωγής Πολιτικής και Δράσης.

α) Οι Τομείς Παραγωγής Πολιτικής συγκροτούνται με βάση τις διαρκείς κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Τον συντονισμό των Τομέων Παραγωγής Πολιτικής έχουν μέλη του Ε.Γ. Οι Τομείς συγκροτούνται υποχρεωτικά από μέλη της Κ.Ε, των αντίστοιχων ΚΤΕ, Π.Σ, Κυβερνητικά και κοινωνικά στελέχη, τεχνοκράτες. Συνεδριάζουν τακτικά κάθε μήνα, έχουν την ευθύνη της επεξεργασίας, της τεκμηρίωσης και του προγραμματισμού των ακολουθούμενων πολιτικών επιλογών και ουσιαστική συμβολή στην ενοποίηση της πολιτικής ΠΑΣΟΚ σ' όλους τους χώρους. Το Ε.Γ οριστικοποιεί τις επιλογές και εισηγείται στον Πρόεδρο, την Κ.Ε, και άλλα αντίστοιχα Όργανα.

β) Τον συντονισμό των Τομέων Επικοινωνίας και Δράσης του Κινήματος με τους κοινωνικούς χώρους και τους κομματικούς θεσμούς. Έχουν αντίστοιχες γραμματείες που απαρτίζονται από μέλη της Κ.Ε.

Οι Τομείς συγκροτούνται από μέλη της Κ.Ε και στελέχη που προτείνονται από Ν.Ε ή Τ.Ε

Οι Γραμματείς των Τομέων εκλέγονται από την Κ.Ε.

Οι Τομείς συνεδριάζουν υποχρεωτικά μια φορά το μήνα, σε συγκεκριμένη ημέρα και ώρα.

9. Το Ε.Γ είναι πολιτικό προγραμματικό και επιτελικό όργανο.

Το Ε.Γ δεν μπορεί να έχει πάνω από 60% στη σύνθεση του μέλη της Κυβέρνησης.

10. Κατοχύρωση ποσοστού υποχρεωτικής minimum ανανέωσης στη σύνθεση όλων των Οργάνων. Σε κάθε εκλογή οργάνου, το 1/4 της σύνθεσης θα πρέπει να εκφράζει νέο στελεχιακό δυναμικό.

11. Σύστημα εκλογής που ευνοεί την αντιπροσωπευτικότητα, τον πλουραλισμό των απόψεων και την αποτελεσματικότητα σ' όλες τις εσωκομματικές λειτουργίες 40%.

12 Τα "άτυπα" έκλεισαν το ρόλο τους. Προτείνεται η συγκρότηση επιτελικών πολιτικών και προγραμματικών οργάνων σύνδεσης Κινήματος - κοινωνικών και κομματικών στελεχών.

Σ' αυτά συμμετέχουν οι κομματικές κυβερνητικές, κρατικές, κοινοβουλευτικές και κοινωνικές (κεντρικές, περιφερειακές και τοπικές) εκφράσεις.

Η αυτοτελής συμμετοχή τους σ' αυτό το όργανο δίνει τη δυνατότητα άμεσης επικοινωνίας και συντονισμού επιλογής των προτεραιοτήτων σ' όλο το φάσμα της δράσης μας.

Το κίνημα παίζει τον προωθητικό, συνθετικό, συντονιστικό του ρόλο στα πλαίσια της στρατηγικής.

13. Προώθηση και ανάδειξη του χαρακτήρα των Νομαρχιακών - Περιφερειακών και Εθνικών Συνδιασκέψεων.

Θεσμοί που λειτουργούν σε πανελλήνιο, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η θεματολογία τους θα έχει αντίστοιχες αναφορές, όπως αντίστοιχες θα είναι οι εκπροσωπήσεις. Με τον τρόπο αυτό υλοποιούνται συλλογικά οι αποφάσεις και διαμορφώνεται μια διαρκής σχέση διαλόγου, συναπόφασης, δράσης και ελέγχου.

14. Οι αποφάσεις των Ν.Ο, με βάση τις σχετικές εκλογικές διαδικασίες που ακολουθούν, - για την επιλογή υποψηφίων στα αξιώματα Κοινοτήτων και Δήμων, - πλύν των πρωτευουσών των Νομών, - είναι δεσμευτικές για τα όργανα του Κινήματος. Δικαίωμα επανατοποθέτησης επιλογών έχει ανώτερο όργανο, στο μέτρο που η Κ.Ε επιλέγει άλλη στρατηγική συμμαχιών.

Στις περιπτώσεις των πρωτευουσών των Νομών και των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων, την τελική ευθύνη της επιλογής έχει η Κ.Ε ή εξουσιοδοτημένο απ' αυτήν όργανο, μετά από πρόταση περιορισμένου αριθμού της αντιστοιχης Νομαρχιακής Οργάνωσης.

15. Όσον αφορά τους υποψηφίους βουλευτές, οι Νομαρχιακές Οργανώσεις επιλέγουν και προτείνουν διπλάσιο αριθμό προτεινόμενων υποψηφίων που προβλέπει το ψηφοδέλτιο ΠΑΣΟΚ στην αντίστοιχη εκλογική περιφέρεια. Η Κ.Ε επιλέγει δεσμευτικά από τον κατάλογο.

Στις περιπτώσεις συμμαχιών, διατηρεί η Κ.Ε το δικαίωμα της τελικής επιλογής.

16. Για τη σχέση του ΠΑΣΟΚ με τις παρατάξεις:

* Στους επιμέρους κοινωνικούς χώρους απαιτείται η υπέρβαση της λογικής, που στην καλύτερη μορφή της εκφράζεται με το δίπτυχο: "Η Οργάνωση καθοδηγεί τις μετωπικές παρατάξεις. Οι παρατάξεις είναι οργανωτικά αυτόνομες". Αυτό το απλοϊκό σχήμα δεν μπορεί να απαντήσει στα πολιτικά προβλήματα των χώρων σήμερα. Δεν μπορεί να διαμορφώσει μια δυναμική σχέση ΠΑΣΟΚ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ.

* Σήμερα απαιτείται, να διευρύνουν οι παρατάξεις μας στους επιμέρους χώρους την έννοια της οργανωτικής αυτονομίας, δίνοντας τη δυνατότητα στις παρατάξεις να έχουν αυτοδύναμο ρόλο παραγωγής απόψεων και προτάσεων. Χώρο ανασύνθεσης της κοινωνικής ρευστότητας. Δίαιλο αλληλοτροφοδότησης οργάνωσης - κοινωνίας.

* Θα μπορούν να ενσωματώνουν τα αυτόνομα ή φυγόκεντρα ρεύματα, που γεννά η συγκυρία κάθε φορά ή δημιουργεί η γενικότερη πολιτική μας.

* Θα διαμορφώνουν πεδία ένταξης "παροπλισμένων" στελεχών του Κινήματός μας, που η θέα της οργάνωσης μας δεν τα εμπνέει.

* Θα συγκροτούν το πλαίσιο του κοινωνικού διαλόγου και των πολιτικών συγκλίσεων με τις άλλες προοδευτικές και σύγχρονες εκδοχές.

* Θα λειτουργούν αποτρεπτικά στη σύμπτυξη αντιΠΑΣΟΚ μετώπων και συμπαρατάξεων.

17. Στις περιόδους κυβερνητικής ευθύνης προτείνεται η σύγκλιση ανά έτος του Εθνικού Συμβουλίου, με θέμα την αξιολόγηση της πορείας κυβέρνησης και Κινήματος.

18. Για τη Νεολαία θα υπάρξει ειδική εισήγηση για την οργανωτική διάταξη και λειτουργία, με ευθύνη των Γραμματέων των Τομέων της Κ.Ε (Οργανωτικής Πολιτικής, Αυτοδιοίκησης, Συνδικαλιστικού) και των Γραμματέων των Ν.Ε και Τ.Ε του Λεκανοπεδίου.

19. Για το Λεκανοπέδιο θα υπάρξει ειδική εισήγηση για την οργανωτική διάταξη και λειτουργία, με ευθύνη των Γραμματέων των Τομέων της Κ.Ε (Οργανωτικής Πολιτικής, Αυτοδιοίκησης, Συνδικαλιστικού) και των Γραμματέων των Ν.Ε και Τ.Ε του Λεκανοπεδίου.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΗΣ

Να συμμετάσχουμε στη διαμόρφωση της νέας Ευρώπης

(Απο τη Διημερίδα του ΠΑΣΟΚ: Η Ευρώπη και η διακυβερνητική διάσκεψη του "96)

* Το τέλος του διπολισμού και οι σημαντικές γεωπολιτικές μεταβολές στην Ευρώπη, καθώς και τα παρατεινόμενα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα, έχουν δημιουργήσει μια νέα ευρωπαϊκή πραγματικότητα. Καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε μια διαφορετική εσωτερική και εξωτερική συγκυρία, η οποία - όπως είναι φυσικό - επηρεάζει καθοριστικά την όλη ευρωπαϊκή προβληματική.

* Εάν δεν συμμετάσχουμε από κοινού στην διαμόρφωση ενός αποδεκτού πλαισίου που να καλύπτει τα σημερινά κενά και τις νέες ανάγκες, τότε φοβάμαι, ότι αυτό θα γίνει με αυθαίρετο και ανεξέλεγκτο τρόπο χωρίς την δική μας συμμετοχή.

* Η επισημοποίηση ενός ντε-φάκτο διευθυντηρίου, ενός διευθυντηρίου που σήμερα λειτουργεί άτυπα σε ορισμένες περιπτώσεις, βρίσκεται ακριβώς στον αντίποδα της θεσμικής και από κοινού απάντησης στη νέα ευρωπαϊκή συγκυρία.

* Το θέμα σήμερα είναι σε ποιά πλαίσια και με ποιά χρονοδιάγραμμα θα πραγματοποιηθεί η νέα διεύρυνση. Σε ποιά βαθμό θα διασφαλιστεί η ισορροπία Ανατολής και Νότου με την ένταξη της Κύπρου και της Μάλτας και κατά πόσο θα διασφαλιστεί η θεσμική εμβάθυνση και η ενίσχυση της πολιτικής συνοχής της Ενωσης, ως προϋπόθεση για την περαιτέρω διεύρυνσή της.

Μέχρι σήμερα η προοπτική της εκάστοτε διεύρυνσης υποχρέωσε την Κοινότητα να κάνει σημαντικά βήματα στην κατεύθυνση της εμβάθυνσης. Σήμερα πρέπει να απαντήσουμε θετικά στην προοπτική οικοδόμησης μιας νέας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής, με σταθερό κέντρο μια διευρυμένη σε ρεαλιστικά πάντοτε πλαίσια Ευρωπαϊκή Ενωση.

Ομως αυτό που δεν πρέπει και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό είναι η

διεύρυνση να αποτελέσει το άλλοθι για τη θεσμοθέτηση διαφοροποιημένων επιπέδων ολοκλήρωσης και την εξασθένηση του κοινοτικού κεκτημένου. Κι αυτό πρέπει να καταστεί σαφές προς τους υποψηφίους νέους εταίρους.

* Ταυτόχρονα όμως, συνειδητή προσπάθεια για ενδυνάμωση του θεσμικού πλαισίου της Ενωσης, για ενίσχυση της διαφάνειας, της δημοκρατίας, της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, γιατί δεν μπορεί η προσπάθεια μας να γκρεμίσουμε τα διαχωριστικά τείχη μεταξύ των λαών, να οδηγήσει σε νέα τείχη, να υψώσουμε νέα τείχη εντός της Ευρωπαϊκής Ενωσης.

* Είναι - κατά τη γνώμη μου - άκαιρη και αποπροσανατολιστική η αντιπαράθεση γύρω από το περιεχόμενο των εννοιών, όπως Ομοσπονδοποίηση ή όχι. Και ταυτόχρονα είναι άκαιρη η μηχανιστική μεταφορά σχημάτων και θεσμών της εθνικής συνταγματικής τάξης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Σήμερα, εκείνο που έχει σημασία, θα έλεγα την καθοριστική σημασία, είναι το ίδιο το περιεχόμενο της μεταρρύθμισης. Δεν μιλάμε για ριζική αναθεώρηση και δεν πρέπει να ξεχνάμε, ότι αυτή η διαδικασία δεν θα αποτελέσει παρά ένα σημαντικό στάδιο, στη μακρά εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Είναι όμως απαραίτητο και είμαστε υποχρεωμένοι απέναντι στο λαό μας να επιμένουμε σ' αυτό, να διασφαλιστεί η αρχή της ομοφωνίας σε όλες τις φάσεις της αναθεωρητικής διαδικασίας και ταυτόχρονα η σύνδεση των λαών των πολιτών της Ευρώπης με τις εξελίξεις αυτού του προβληματισμού.

* Αλλά ταυτόχρονα πρέπει να είμαστε ιδιαίτερα επιφυλακτικοί - κατά τη γνώμη μου, προσωπική γνώμη τελείως αρνητική - σε μια καινούργια ιδέα που προωθείται. Για την ανάγκη ενός γενικού ευρωπαϊκού δημοψηφίσματος για την αποδοχή ή όχι της νέας

Συνθήκης ταυτόχρονα και σε όλες τις χώρες.

* Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση αποτελεί ταυτόχρονα πεδίο συνεχούς διακρατικής διαπραγμάτευσης, αντιπαράθεσης των πολιτικών δυνάμεων εντός των ευρωπαϊκών θεσμών, αλλά ταυτόχρονα και ένα νέο πεδίο ανάπτυξης πολιτικών και κοινωνικών αγώνων των λαών. Η θέση που πρέπει - κατά τη γνώμη μου - να λάβει η χώρα μας στη Διακυβερνητική του '96, καθορίζεται από την γεωπολιτική της πραγματικότητα και ταυτόχρονα τη συγκυρία.

Ο σταθερά ευρωπαϊκός προσανατολισμός μας, αν και μονόδρομος, δεν μπορεί να αποτελεί μια μοιρολατρική υποταγή σε κάποιο αναπόφευκτο μέλλον. Αντίθετα, πρέπει να πηγάζει αυτός ο προσανατολισμός από μία συνειδητή επιλογή για τη συμμετοχή στο ευρωπαϊκό γίνεσθαι.

* Αυτό όμως που έχει σημασία είναι η χώρα μας να προσέλθει στην διαπραγμάτευση με συγκεκριμένη στρατηγική και συγκεκριμένους στόχους. Η σημασία της ύπαρξης στρατηγικής αποδείχτηκε με θετικό τρόπο κατά την διαπραγμάτευση της ενιαίας πράξης του 1985, αλλά δυστυχώς και με αρνητικό τρόπο λόγω της ελλειπούς παρουσίας της στην διαπραγμάτευση της συνθήκης του Μάαστριχτ το 1991.

* Ο πρώτος στόχος πρέπει να είναι η δημιουργική συμβολή στην διαμόρφωση της ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής ασφάλειας και στη μετεξέλιξη της κοινής εξωτερικής πολιτικής άμυνας.

* Δεύτερος στόχος πρέπει να είναι η διατήρηση και η παραπέρα ενίσχυση της ισόρροπης εξέλιξης της Πολιτικής Ένωσης και της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης.

* Τρίτος στόχος πρέπει να είναι η ενίσχυση της αλληλεγγύης ως θεμελιακής αρχής της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

* Τέταρτος στόχος πρέπει να είναι η ενίσχυση των πολιτικών που στοχεύουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στην οικονομική και αειφόρο ανάπτυξη. Την ενίσχυση της

κοινωνικής Ευρώπης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

* Πέμπτος στόχος πρέπει να είναι η ενίσχυση της δημοκρατίας σε όλες τις πολιτικές εκφράσεις και λειτουργίες της Ένωσης.

* Έκτος στόχος πρέπει να είναι η ανάπτυξη μιας κοινής δημοσιονομικής πολιτικής και η ενίσχυση του αναδιανεμητικού χαρακτήρα του κοινοτικού προϋπολογισμού... Στα πλαίσια αυτά πρέπει να επιμείνουμε στην ορθολογική χρήση των κοινοτικών πόρων, σε ευέλικτους μηχανισμούς απορρόφησης, στην διαφάνεια των διαδικασιών στη βάση αυστηρών και σταθερών κριτηρίων και κυρίως στη δίωξη της απάτης σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο.

* Εβδομος στόχος πρέπει να είναι η θεσμική εμβάθυνση μέσα από την προσαρμογή των μέσων στους σκοπούς. Η θεσμική εμβάθυνση όμως δεν συμβιβάζεται με την θεσμοθέτηση διαφορετικών ταχυτήτων που θα υπονόμει την ίδια την ιδέα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η ομοφωνία σαν διαδικασία λήψης των αποφάσεων πρέπει να διατηρηθεί σε ορισμένα θέματα ζωτικής σημασίας για τα κράτη - μέλη. Πρέπει όμως να συμβάλλουμε δημιουργικά στην διαμόρφωση μηχανισμών απόφασης και ελέγχου, μηχανισμών δημοκρατικής νομιμότητας που θα επιτρέπουν την επέκταση της πλειοψηφίας στη λήψη των αποφάσεων και στην εξέλιξη των πολιτικών της Ένωσης. Είναι ανάγκη να κατοχυρωθεί η διαφάνεια στις εργασίες του Συμβουλίου και να ενισχυθούν με ισόρροπο τρόπο οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής.

* Ογδοος στόχος είναι η κατοχύρωση της Ευρώπης των πολιτών και της πολιτισμικής ποικιλομορφίας. Η ενίσχυση του τρίτου πυλώνα και της ευρωπαϊκής ιθαγένειας πρέπει να συμβαδίζει με την ταυτόχρονη κατοχύρωση των θεμελιακών δικαιωμάτων, των ελευθεριών των πολιτών, του κοινοτικού κεκτημένου για την χρήση όλων των επίσημων γλωσσών.

* Ενατος στόχος η ενδυνάμωση και η

ανάπτυξη νέων πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Όπως στον τομέα της ενέργειας.

* Δέκατος στόχος που αναφέρεται σε όλους τους προηγούμενους πρέπει να είναι η σύνδεση των λαών με την ευρωπαϊκή πορεία.

* Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι υπόθεση των λαών, των πολιτικών και των κοινωνικών δυνάμεων ολόκληρης της Ευρώπης. Η αρχή της επικου-

ρικότητας πρέπει να εφαρμόζεται θετικά. Δεν πρέπει να οδηγήσει στην επανεθνικοποίηση των πολιτικών, αλλά στην αναζήτηση κάθε φορά του κατάλληλου επιπέδου για την λήψη και την υλοποίηση μιας πολιτικής απόφασης.

* Ο ρόλος της κοινωνικής και οικονομικής επιτροπής, της Επιτροπής των περιφερειών και ο διαρθρωμένος διάλογος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα συνδικάτα, τον επιχειρηματικό κόσμο και τη βιομηχανία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, είναι επιλογές που πρέπει να υποστηριχθούν.

Το κοινοτικό μέλλον χρειάζεται κάθε πολιτική φωνή

(Από τη Διημερίδα του ΠΑΣΟΚ: Η Ευρώπη και η διακυβερνητική διάσκεψη του '96)

* Από το τέλος του 1994 όλοι στην Ευρώπη ασχολούνται με το '96, μυθική ημερομηνία, όλα κινούνται γύρω από την Διακυβερνητική Διάσκεψη.

Στο τέλος της περασμένης 10ετίας όλα τα τοποθετούσαμε στο '92". Σε μια συζήτηση στο Intercontinental το 1989 για το '92", είχαμε πει ότι "δεν βλέπουμε τι θα χειροκροτήσουν οι νέοι της Ευρώπης τη αυγή του 1993". Και βέβαια το 1993 ξημέρωσε με το μεγαλύτερο αριθμό ανέργων στην μεταπολεμική ιστορία της Ευρώπης.

* Εχουμε την ευθύνη να διαμορφώσουμε άποψη για το κοινοτικό μέλλον και θέλουμε να ακούσουμε κάθε πολιτική φωνή. Θα ακούσουμε τις απόψεις των άλλων πολιτικών κομμάτων και των κοινωνικών φορέων γιατί το θέμα είναι εθνικό.

* Ο πολίτης ζητάει από μας να μάθει αν στη Δ.Δ. 96 θα διαμορφωθούν προοπτικές για τη λύση των προβλημάτων του. Προβλήματα που σήμερα είναι μεγάλα, μοιάζουν άλυτα, προβλήματα που είναι πια ενδημικά και διεθνικά. Περιφερειακή ανισότητα, ανεργία, φτώχεια, μετανάστευση, περιβάλλον, ασφάλεια, νεοφασισμός.

Ο πολίτης βρίσκεται μεταξύ ανησυχίας και ελπίδας και ζητάει να μάθει η "πολιτική ένωση" είναι η θετική λύση; Υπόσχεται καλύτερο μέλλον; Ποιά άλλη πρόταση δίνουμε;

Η πρώτη αναθεώρηση που ονομάστηκε Ε.Ε.Π. το 85-86 αφορούσε κυρίως την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς.

Η δεύτερη ήταν αυτή του Maastricht, η συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης το Δεκέμβρη του 1991. Δύσκολη αναθεώρηση, άρχισε με πολύ κακούς οίονους, τελικά συμφώνησαν ότι συμφωνούν, αποφάσισαν κυρίως την ONE με κάθε λεπτομέρεια και ανέβαλαν όλα τ' άλλα για το 96.

Γι' αυτό το 96 συγκεντρώνει όλο το ενδιαφέρον μιας ουσιαστικής

αναθεώρησης, όλες τις προσδοκίες, αλλά και όλα τα πυρά από τους πολέμιους μιας κοινής Ευρωπαϊκής πορείας.

Αυτή η γενική αναφορά "αναθεώρηση του 96" δημιουργεί μια ασάφεια για το τι τελικά θα αναθεωρηθεί. Και εδώ προκύπτει το πρώτο και το μεγαλύτερο ερώτημα. Τι θα περιλαμβάνει η αναθεώρηση του '96; Θα είναι μία ριζική, μία μεγάλη αναθεώρηση ή μικρή, διορθωτική;

Αυτό το θέμα θα κρίνει, πολύ πιθανόν, αν τελειώσει ή ακόμα αν οδηγήσει σε πολιτική κρίση αυτή η προσπάθεια.

Το εύρος της αναθεώρησης έχει σχέση με το τι τύπου Ευρώπη θέλουμε. Μια Ευρώπη με κατεύθυνση την εμβάθυνση της ενοποιητικής διαδικασίας και τη δημιουργία συγκεκριμένου θεσμικού πλαισίου, ή μια Ευρώπη χαλαρών δεσμών, ή και την επιστροφή σε μία ζώνη ελεύθερων συναλλαγών;

Είναι δύσκολο γι' αυτό, να βιαστεί κανείς ν' απαντήσει μεγάλη ή μικρή διάσκεψη.

* Σε ότι αφορά τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τα κύρια θέματα θα είναι η ΚΕΠΠΑ.

Είναι πολλές οι προτάσεις και πολλές οι επιφυλάξεις που διατυπώνονται σ' αυτό το θέμα, αφού η εξωτερική πολιτική συνιστά ουσιαστικό στοιχείο της Εθνικής Ανεξαρτησίας. Τα ερωτήματα που γεννώνται είναι:

- πως θα λαμβάνονται οι αποφάσεις κοινής δράσης

- πως θα διασφαλίζονται τα κυριαρχικά δικαιώματα των χωρών μελών

- πως θα εξασφαλίζονται τα σύνορα της Ε.Ε.

Η χώρα μας περισσότερο από κάθε άλλη στην Ε.Ε. θα στήριζε κάθε προσπάθεια για την προώθηση μιας πραγματικά κοινής εξωτερικής πολιτικής και μίας πολιτικής κοινής άμυνας. Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται όμως ότι

η άμυνα της Ευρώπης εξακολουθεί να στηρίζεται στο NATO και ότι υπάρχουν διαφορετικές στρατηγικές αντιλήψεις για το θέμα αυτό.

Το άλλο μεγάλο θέμα που θα τεθεί οπωσδήποτε είναι η διεύρυνση της Ε.Ε.

Δεν μπορούμε να αρνηθούμε να ενταχθούν οι χώρες που το ζητούν. Αποκλεισμός της Ανατ. και Βαλκανικής Ευρώπης θα ήταν ιστορικά και ηθικά αστήρικτος. Εκτός όμως από το ότι αυτές οι εντάξεις δεν πρέπει να επηρεάσουν τις αρχές της εμβάθυνσης και της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, εκτός από το ότι θα πρέπει να είναι απόλυτα προσηλωμένες στις αρχές της Δημοκρατίας του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, θα πρέπει να ορίσουμε ποιος θα πληρώσει το κόστος της διεύρυνσης.

Η Διεύρυνση λοιπόν της Ε.Ε. προϋποθέτει νέους πόρους διαφορετικά θα πληρωθούν από τις διαρθρωτικές πολιτικές και την ΚΑΠ και αυτό σημαίνει πως θα την πληρώσει ο Νότος.

Πρέπει εδώ να αναφερθεί ότι οι πρώτες εντάξεις που θα γίνουν θα είναι αυτές της Κύπρου και της Μάλτας. Πρέπει να διατηρηθεί η γεωπολιτική ισορροπία μετά τις τελευταίες εντάξεις των τριών χωρών του Βορρά.

Αλλο μεγάλο θέμα είναι η ONE και δεν έχω την ελπίδα ότι θα το βάλουν για συζήτηση. Γι' αυτούς είναι κλεισμένο το θέμα. Για τους μεγάλους προέχει η ONE και δεν θα αφήσουν περιθώρια συζήτησης και αναθεώρησής της.

- Θα ζητήσουμε αναθεώρηση των κριτηρίων;

- Θα ζητήσουμε αλλαγή του χρονοδιαγράμματος;

- Θα ζητήσουμε να υπάρξουν και κοινωνικά κριτήρια; Κάτι τέτοιο θα σημαίνει ότι βάζουμε σε επαναδιαπραγμάτευση όλες τις ρυθμίσεις του Maastricht.

Στις συζητήσεις, αφήνουν να εννοηθεί ότι δεν θα δεχτούν κάτι τέτοιο και προσθέτουν πως αν υπάρξει συζήτηση θα αυστηροποιηθούν τα κριτήρια, ενώ χώρες όπως η Ισπανία και η Ιρλανδία απειλούν πως αν τεθεί θέμα κοινωνικών κριτηρίων, θα διασπαστεί το μέτωπο του Νότου.

Χρειάζεται πολύ σκέψη και βαθειά διερεύνηση των προθέσεων όλων σ' αυτό το θέμα. Δύσκολο και επικίνδυνο.

Αλλο μεγάλο θέμα είναι ο θεσμικός χαρακτήρας της Ε.Ε.

Η συνέχεια της Ε.Ε. πρέπει να εξασφαλιστεί και αυτό σημαίνει ότι το θεσμικό μέλλον της Ε.Ε. πρέπει να προσδιοριστεί.

Δεν υπάρχει μια κοινά αποδεκτή πρόταση για το θεσμικό χαρακτήρα της Ένωσης και αυτό δείχνει πόσο μεγάλες είναι οι εθνικές αντιστάσεις και ότι δεν έχει ωριμάσει η ιδέα της ομοσπονδιακής Ευρώπης. Είναι θέμα πρόωρο για απόφαση.

Η συζήτηση πρέπει να είναι "για ποιά Ευρώπη" και "για ποιο σκοπό"

- Θα ενισχύσουμε την πολιτική ένωση;

- Θα παλλινδρομήσουμε σε ζώνη ελεύθερων συναλλαγών;

- Θα θεσμοθετήσουμε την Ευρώπη πολλών ταχυτήτων;

- Θα προτιμήσουμε την Ευρώπη a la carte;

Βασικό στοιχείο για να τοποθετηθεί κανείς είναι ότι σε κάθε περίπτωση, για την ενότητα, την αποτελεσματικότητα και την προοπτική της Ε.Ε. είναι η ισοτιμία των κρατών μελών.

Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση θα είναι μία διαδικασία μακρά, θα περάσουν δεκαετίες, ίσως γενιές και θα χρειαστούν πολλά Maastricht και πολλές ΔΔ για να γίνει πραγματικότητα. Η Αναθεωρητική Διάσκεψη του 96 θα είναι - ένας σταθμός αυτής της πορείας, τίποτα δεν έχει ωριμάσει ακόμα.

* Οι αλλαγές που πρέπει να πραγματοποιηθούν στη Δ.Δ. 96.

Η Δ.Δ. θα πρέπει να δώσει:

- μια απλουστευμένη και κατανοητή Συνθήκη

- μια Ε.Ε. όσο γίνεται κοντά στους πολίτες και

- τις απαραίτητες πολιτικές για την αυριανή Ευρώπη.

Η ΔΔ 96 οφείλει να προσδιορίσει με σαφήνεια πως η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δεν είναι αόριστη και ουτοπική έννοια, αλλά σημαίνει την κατάκτηση της Ειρήνης, της Αλληλεγγύης και της δύναμης μέσα από την ενότητα και ότι αυτά πρέπει να επεκταθούν και στην

υπόλοιπη ήπειρο.

* Οφείλει η Ε.Ε. να διαμορφώσει πλαίσιο πολιτικών που θα την δεσμεύουν για τα επόμενα χρόνια, όπως:

- να μειώσει της ανισότητες των περιφερειών

- να διαφυλάξει την πολιτιστική ταυτότητα και ποικιλομορφία, να σέβεται όλες τις γλώσσες.

- να εξασφαλίσει υψηλά πρότυπα για την προστασία του περιβάλλοντος και του καταναλωτή.

- να μεριμνήσει για θέματα ασύλου, μετανάστευσης, ναρκωτικών.

- να ενισχύσει τους τομείς τουρισμού, ενέργειας, τηλεπικοινωνίας, νέων τεχνολογιών, υγείας, παιδείας.

- να αποτυπώσει την κοινωνική φυσιογνωμία της Ε.Ε.

Κοινωνική Ευρώπη σημαίνει:

- κοινωνική διάσταση της αγοράς

- οικολογική διάσταση της ανάπτυξης

- διαμόρφωση πολιτικής πλήρους απασχόλησης.

Πρέπει να επιμείνουμε για την ενσωμάτωση στο κείμενο της Συνθήκης της Κοινωνικής Χάρτας και την διαμόρφωση πολιτικής πλήρους απασχόλησης.

Συμπερασματικά, κύρια στοιχεία της θεσμικής μεταρρύθμισης του 96 πρέπει να είναι:

- ο κοινωνικός χαρακτήρας της Ε.Ε.

- η ισόρροπη ανάπτυξη

- η αλληλεγγύη και

- η κοινωνική συνοχή.

Να γίνει απολύτως σαφές ότι η απασχόληση αποτελεί πρώτη προτεραιότητα και πως αρνούμαστε να δεχτούμε την ανεργία σαν μοιραία συνέπεια.

* Οι λαοί της Ευρώπης πρέπει να ξέρουν ότι το "96" θα κριθούν σοβαρά θέματα, θα κριθεί η ενοποιητική πορεία, θα κριθεί η συνέχεια της Ε.Ε.

Ζούμε την περίοδο της μεγάλης αλλαγής και θα πρέπει να το συνειδητοποιήσουμε αυτό αλλά προπαντός, να μην το αρνηθούμε.

Πολιτική και Κοινωνία - Το "παλιό" και το "νέο" στη σχέση τους

Πολιτική και Κοινωνία:

Στη σημερινή συγκυρία οφείλουμε να αναγνώσουμε με υπεύθυνο τρόπο τη σχέση της πολιτικής με την κοινωνία.

Όταν μιλάμε για την πολιτική πρέπει να συμφωνήσουμε ότι αναφερόμαστε στην έκφραση της συλλογικότητας της κοινωνίας. Άρα η σχέση τους είναι αξιωματικά εγγενής και αλληλοπροσδιοριζόμενη.

Η διατάραξη αυτής της σχέσης, πολιτικής με την κοινωνία, της έκφρασης δηλ. της συλλογικότητας της κοινωνίας με τον πυρήνα της (την κοινωνία) προσδιορίζεται με αυτό που λέμε "κρίση της πολιτικής".

Αυτή η "κρίση της πολιτικής" έχει ως παραγόμενο αποτέλεσμα την εμφάνιση αυτού που ονομάζουμε "κρίση της πολιτικής αντιπροσώπευσης". Δεν αντανakλά δηλ. η πολιτική ως έκφραση του συλλογικού, εν μέρει ή εν όλω την κοινωνία με τέτοιο τρόπο ώστε να τείνει περισσότερο στη κατοχύρωση, αναπαραγωγή και προαγωγή της δυναμικής της που αφορά το γίνεσθαι (οικονομικό, πολιτισμικό, κλπ).

Τα παραγόμενα αποτελέσματα αυτών των ανισορροπιών στη σχέση πολιτικής και κοινωνίας είναι η ανάπτυξη της τάσης για "φυγή" στη σφαίρα του ιδιωτικού, η εξασθένηση δηλ. του συλλογικού, η άνοδος του λαϊκισμού, η υποβάθμιση έως πολλές φορές η καταβαράθρωση της εικόνας των πολιτικών, η έκπτωση της δύναμης της πολιτικής, η ηθική υποχώρηση, η απουσία εν τέλει της ουσίας της πολιτικής και η ανάδειξη "μαέστρων και ορχηστρών" δηλ. προσώπων και μηχανισμών που υποκαθιστούν αυτή την εγγενή σχέση πολιτικής και κοινωνίας και υποβαθμίζουν την δυναμική της, υποκαθιστώντας την με παντός είδους και περιεχομένου πελατειακές σχέσεις που υποκρύπτουν τη συναλλαγή με ή χωρίς ηθικό επικάλυμμα και με τελικό στόχο και στοχευόμενο αποτέλεσμα το όφελος του ατομικού με την ιδιοτελή του εκδοχή και όχι του συλλογικού.

Ποιό είναι λοιπόν το ζητούμενο;

Η πολιτική ως έκφραση του συλλογικού έχει ως συστατικό της στοιχείο την τάση να εξισορροπεί, να οργανώνει, να αναδεικνύει το θετικό στη σχέση της με την κοινωνία. Από την στιγμή λοιπόν που αυτός ο ιστός έχει διαρραγεί η πολιτική πρέπει να ξανααναδείξει την αντίθεση ώστε με

ευκρίνεια και καθαρότητα να πετύχει την ανασύνθεση, την εξισορρόπηση, την οργάνωση που απαιτεί η κοινωνία και οι μεταλλαγές που τη διαπερνούν από το "παλιό" στο "νέο".

Πως επικοινωνούμε με το "παλιό" που φεύγει και με το "νέο" που έρχεται:

Στη σημερινή πραγματικά δύσκολη συγκυρία διεθνώς και εσωτερικά, ο επαναπροσδιορισμός του περιεχομένου και του ρόλου της πολιτικής ως προσδιοριστικού παράγοντα της θέσης και του ρόλου των κοινωνιών στο παγκόσμιο γίνεσθαι τίθεται επί τάπητος.

"Τυχαίνει" όμως στην παρούσα φάση η πολιτική να διέρχεται περίοδο κρίσης. Μία κρίση που η υπέρβασή της κατά κύριο λόγο προϋποθέτει απαντήσεις σε ερωτήματα σχετικά με την αναγκαιότητα της διαφορετικότητας στις πολιτικές, την αντιπροσωπευτικότητα, την αξιοπιστία και τις αξίες που αναδεικνύονται στο πεδίο αυτό της πολιτικής και προσδιορίζουν την ουσία της σχέσης πολιτικής και κοινωνίας. Η κοινωνία τελεί εν συγχύσει αναφορικά με την διαφορετικότητα στις πολιτικές. Οι όποιες τοποθετήσεις ένθεν και ένθεν μέχρι στιγμής κατά κύριο λόγο είναι αποτέλεσμα περισσότερο ιστορικών - βιοματικών καταβολών παρά ευκρινών τοποθετήσεων στα σύγχρονα ερωτήματα που ανακύπτουν από τα προβλήματα της τρέχουσας συγκυρίας και των πολιτικών προσεγγίσεων που τίθενται σε σχέση με αυτά.

Αυτό βέβαια με κύρια ευθύνη της πολιτικής.

Η συνθήκη αυτή έχει άμεση σχέση με το περιεχόμενο και την ποιότητα της αντιπροσωπευτικότητας στη σχέση πολιτικής και πολιτών. Η συνθήκη αυτή αναδεικνύει μιά λανθάνουσα σχέση της πολιτικής με τους πολίτες καθώς επηρεάζεται άμεσα και από το "ισχύον" καθεστώς των πελατειακών σχέσεων και της κατ'επέκταση "μέσης συνειδησης" που αυτό έχει διαμορφώσει και μέσω αυτού έχει επικαθορίσει σε σημαντικό βαθμό την αμφίδρομη σχέση πολιτικής και πολιτών.

Η λανθάνουσα αυτή αμφίδρομη σχέση της πολιτικής με τους πολίτες επηρεάζει και καθορίζει άμεσα την αξιοπιστία της πολιτικής και τις αξίες που τελικά αναδεικνύονται μέσα από αυτή τη σχέση.

Απόψεις περί αυτών κατά καιρούς έχουν εκφράσει και εκφράζουν οι πολιτικοί φορείς είτε συντεταγμένα μέσα από

αποφάσεις οργάνων τους είτε μέσω προσωπικών πρωτοβουλιών επιφανών στελεχών τους. Στο "παιχνίδι" αυτό δε, έχουν περάσει με το ρόλο τους που έχουν, αφ' εφ'αυτών, τα ΜΜΕ, ως διαμορφωτές της κοινής γνώμης.

Εκσυγχρονιστές -λαϊκιστές. Κομματικοί - αντικομματικοί. Νομιμόφρωνες γενικά και μη. Ευρωπαϊστές-Εθνικιστές. Ευρωπαϊστές-Αμερικανόφιλοι, είναι μερικοί από τους διαχωρισμούς που πραγματικά θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς ότι έχουν γίνει καθημερινό βίωμα μέσω των προβληματισμών, των συζητήσεων και των αναζητήσεων και των πολιτικών και των πολιτών. Μέσα σε αυτό το πεδίο της γενικής σύγχυσης κανείς δεν διερωτάται και δεν αγωνιά ουσιαστικά -έτσι τουλάχιστον φαίνεται- για το πως απαντάμε σε αυτούς τους διαχωρισμούς και όχι μόνο και τα κρίσιμα ερωτήματα που όντως τίθενται, όχι με όρους απλά πολιτικού Marketing και επόμενα προώθησης του "προϊόντος" στην "αγορά των πολιτών" αλλά με όρους που συναρτώνται με την Αλήθεια, τη Διαφάνεια, τον Ρεαλισμό, τη Σοβαρότητα, την Υπευθυνότητα, τη Διάφανη θέση, όρους που αποκαθιστούν κατ'αρχήν τους διαρρηγμένους δεσμούς της εγγενούς σχέσης πολιτικής και πολιτών, που στηρίζουν την ποιοτική αναβάθμιση της αντιπροσωπευτικότητας του πολίτη στη σχέση του με την πολιτική, που αποκαθιστούν και αναβαθμίζουν την αξιοπιστία αυτής της σχέσης και που εν τέλει αναδεικνύουν αξίες που έχει ανάγκη αυτή η σχέση (πολιτικής-πολιτών) για να είναι ζώσα και με προοπτική.

Η εξεύρεση και η συμφωνία για τους διαύλους Επικοινωνίας που θα βοηθήσουν στην αποκρυστάλωση, την κατανόηση, την αποδοχή, η απόρριψη των συντεταγμένων που θα απαντούν στο νεφελώδες αυτό "σύστημα" που περιγράφεται, αποτελούν την πρώτη προϋπόθεση για να προχωρήσουμε με "ανοιχτά χαρτιά" στη διαμόρφωση μίας άλλης σχέσης της πολιτικής με τους πολίτες μίας σχέσης που επικαθορίζεται άμεσα από το "παλιό" που φεύγει και το "νέο" που έρχεται.

Η Ιστορία είτε το θέλουμε είτε όχι υπάρχει εξ' αντικειμένου ως ζώσα και αυτόνομη συνιστώσα στη πορεία των κοινωνιών. Καταγράφει, κωδικοποιεί και αξιολογεί τα πάντα με αδιάβλητο τρόπο πέρα και έξω από προθέσεις πρόσκαιρου επηρεασμού της με ψευδεπίγραφες προσεγγίσεις της πραγματικότητας και ωραιοποιήσεις. Σε αυτό το πεδίο όλοι θα κριθούμε και από το διηθητικό της φακό θα

περάσουμε, ώστε να αναχθούμε ή να "εκτεθούμε" στην κρίση των πολιτών. Θέλουμε δεν θέλουμε η κοινωνία κάποια στιγμή, που δεν είναι μακριά, θα αρχίσει να αντιδρά μαζικά (ενεργά ή παθητικά).

Μένει λοιπόν στα πολιτικά κόμματα και τους πολιτικούς, ανώνυμους και επώνυμους, επιφανή στελέχη και μη, απλά μέλη των κομμάτων να θέσουν το δάκτυλο "επί τον τύπον των ήλων" για να μπορέσουν κατ'αρχήν να συνεννοηθούν μεταξύ τους κι αν δεν μπορέσουν, αυτό να είναι αποτέλεσμα διεργασιών που θα έχουν προκύψει αφού έχουν εξαντλήσει την κλίμακα επικοινωνίας με συντεταγμένο τρόπο και όχι με παραχαράξεις, διαχωριστικές γραμμές ψευδείς και εξωβελισμούς ώστε "να γνωρίζουν καλά" και μετά αυτό να γίνει κατανοητό και από την κοινωνία, σε τι διαφωνούν και ποιοί και τι προτείνουν ώστε οι όποιες διαχωριστικές γραμμές τότε, να είναι ευκρινείς και ειλικρινείς, για να έχει πιά στη συνέχεια ουσία και ουσιαστικό ρόλο το πολιτικό Marketing και να αντιστοιχείται υγιώς με την κοινωνία και όχι πριν από αυτό το "ξεκαθάρισμα" να γίνεται το πολιτικό Marketing αυτοσκοπός της όποιας πολιτικής παρουσίας κομμάτων ή πολιτικών.

Έτσι θα "χάσουμε" την κοινωνία, έτσι ο πολίτης θα οδηγηθεί σε μεγαλύτερο αδιέξοδο, έτσι θα επιτείνουμε την κρίση, έτσι δεν θα δοθεί στον πολίτη η ευκαιρία να καταλάβει, να αποδεχθεί ή να απορρίψει [σε ποιο βαθμό και με ποιο περιεχόμενο] το "παλιό" που φεύγει και το "νέο" που έρχεται.

Μόνο μέσα από μιά τέτοια πορεία θα αναδειχθούν οι νέες πραγματικά πολιτικές ηγεσίες με ρόλο μακροπρόθεσμα βιώσιμο και όχι με ρόλο βραχυπρόθεσμο και μεταβατικό, άρα θνησιγενή με συγκεκριμένο οριακό χρονικό ορίζοντα.

Όσο αυτό δεν γίνεται κοινή συνείδηση στα κόμματα και στους πολιτικούς το μόνο που επιτυγχάνεται είναι η επίταση της σύγχυσης και οι όποιες προσπάθειες πολύ γρήγορα θα αποβούν κοντόφθαλμες, πρόσκαιρες και μυωπικές.

Κι ας μην ξεχνάμε ή υποτιμούμε το αλάνθαστο κριτήριο και τη σοφία του λαού, ο οποίος βλέπει και κρίνει επί της ουσίας πέρα από πρόσκαιρους επηρεασμούς του, είτε από επαγγελματίες της πολιτικής είτε από τα ΜΜΕ και τους διαπλεκόμενους πόλους οικονομικής εξουσίας.

Γιώργος Παπαδογιαννάκης

Το ζήτημα της προοπτικής του ΠΑΣΟΚ έχει ήδη τεθεί με όρους ταυτόχρονα επιβίωσης και αναγέννησης, μέσα στο κλίμα κρίσης που συνθέτουν οι κοινωνικοπολιτικές συντηρητικές εξελίξεις στο διεθνές και εθνικό πεδίο, και βέβαια μέσα στο κλίμα της ειδικότερης κομματικής συγκυρίας. Είναι παράλληλα φανερό ότι η προοπτική αυτή συνδέεται άμεσα με τον αναγκαίο κοινωνικό χαρακτήρα του ΠΑΣΟΚ, δηλαδή τα χαρακτηριστικά της πολιτικής του, την οργανική κοινωνική του αναφορά, τα οργανολειτουργικά του στοιχεία, καθώς και το ιδεολογικό πλαίσιο μέσα απ' το οποίο συγκροτεί τις αντίστοιχες απαντήσεις.

Η σοσιαλιστική στρατηγική του ΠΑΣΟΚ, είναι σήμερα επίκαιρη όσο ποτέ στα βασικά της σημεία και θεμελιακό στοιχείο στον κοινωνικό του χαρακτήρα. Συμπιέζεται όμως, όχι απ' τις δεδομένα δύσκολες συνθήκες εφαρμογής της (η σοσιαλιστική πολιτική εξ' ορισμού έχει πεδίο εφαρμογής τη σημερινή κοινωνία) ή την δεδομένη ανάγκη διεθνοποίησης της, αλλά απ' τα υπόλοιπα υποκειμενικά της στοιχεία - κοινωνικά, οργανολειτουργικά, ιδεολογικά. Στις συνθήκες αυτές καθώς και στις συνθήκες της γενικευμένης νεοσυντηρητικής επίθεσης η πολιτική αυτή καλείται να αντιμετωπίσει το συντηρητικό ή λαϊκίστικο εκφυλισμό που προτείνονται ως διέξοδοι στο όνομα της κοινωνίας.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο την απάντηση αποτελεί το δεύτερο στοιχείο της κοινωνικής αναφοράς του ΠΑΣΟΚ, η πολιτική όχι απλά στο όνομα της κοινωνίας αλλά η πολιτική στο πλαίσιο της κοινωνικής εξουσίας. Μ' όλα τα ειδικότερα μεταβατικά στοιχεία που υπαγορεύει η εθνική και διεθνής συγκυρία, η κοινωνική εξουσία ως θεσμικό-πολιτικό ζήτημα και ζήτημα γνώσης, συνείδησης και πολιτισμού αποτελεί τη μόνη ρεαλιστική υπέρβαση της "κοινωνίας των τρίτων". Του 1/3 της νεόπτωχης επαιτείας, του 1/3 της απελπισμένης μικρομεσαίας αυθαιρεσίας και του 1/3 της ηγεμονικής ολιγαρχικής αυθαιρεσίας που κόπτεται να πειθαρχήσει την κοινωνία στη δική της ευταξία, μέσα από σύγχρονους "αξιοκρατικούς", ολοκληρωτικούς κανόνες και μηχανισμούς.

Ο ρεαλισμός της σοσιαλιστικής πολιτικής δεν εξαντλείται στη διεθνή αποτυχία του φιλελευθερισμού ούτε στα σαφή (όσο και παραπαίοντα μέσα στις

αντιφάσεις τους) δείγματα πετυχημένης εφαρμογής της στη χώρα μας. Ασφαλώς απαιτεί οι θεσμικοπολιτικές αναδιαρθρώσεις να διατηρούν σταθερό προβάδισμα αλλά και πλήρη συντονισμό με τις παρεμβάσεις παραγωγικής - κοινωνικής αναδιάρθρωσης και κοινωνικού προσανατολισμού. Σ' αυτό ακριβώς το σημείο, και σ' αυτά τα όρια οι θεσμικοί, διοικητικοί και τεχνολογικοί εκσυγχρονισμοί αποκτούν το νόημα τους ως αναγκαία στοιχεία της σοσιαλιστικής πολιτικής.

Το σημείο κλειδί για την επιτυχία αυτής της διαδικασίας αποτελεί η άμεση κοινωνική έδραση της και η αντίστοιχη αναπαραγωγή και εξέλιξη της ως αυτόνομης πολιτικής στο επίπεδο του σοσιαλιστικού κόμματος.

Πρέπει απερίφραστα εδώ να πούμε ότι η έδραση της δημοκρατικής σοσιαλιστικής πολιτικής - μιάς πολιτικής για όλη την κοινωνία - δεν αφορά αφηρημένα την κοινωνία αλλά την συγκρουόμενη κοινωνία. Η αναπηρία της "ολιστικής" θεώρησης για την κοινωνική βάση της σοσιαλιστικής πολιτικής γίνεται φανερή στην ταύτιση της τελευταίας με τα ιδεολογήματα περί του τέλους της ιστορίας, των ιδεολογιών και της πολιτικής ως τέλους των ταξικών συγκρούσεων. Πέρα από τις αναγκαίες ειδικότερες αναλύσεις, νομίζω δεν αποτελεί λάθος να δεί κανείς την κοινωνική βάση της σοσιαλιστικής πολιτικής στα "κάτω 2/3" (ή τα κάτω 70%) της κοινωνίας. Ασφαλώς η πολιτική αυτή, ως διαδικασία διεύρυνσης της κοινωνικής εξουσίας, απαιτεί κοινωνική πλειοψηφία, μορφωτική - γνωστική υπεροπλία, κουλτούρα αφομοίωσης του συγκρουόμενου όλου σε ένα νέο κοινωνικό όλο. Απαιτεί εξ' ίσου - κι ακριβώς γι' αυτά - ιδιαίτερη κοινωνική βάση και αυτονομία.

Αν και από τη φύση της, η αυτονομία της δημοκρατικής σοσιαλιστικής πολιτικής οφείλει να αναπαράγεται διευρυμένα στο επίπεδο των κοινωνικών θεσμών και δράσεων, της κοινωνικής παραγωγής και της κοινωνικής συνείδησης, την απόσταση από την ευχή έως την πράξη μπορεί να καλύπτει μόνο η αυτονομία της στο επίπεδο του κόμματος. Το ΠΑΣΟΚ είναι αναγκαίο στην κοινωνική διαδικασία όχι ως υποκατάστατος μηχανισμός των κοινωνικών-κρατικών θεσμών αλλά ούτε ως συλλογικός οργανωτής αντικοινωνικής

κρατικής και παρακρατικής εξουσίας. Είναι ιστορικά αναγκαίο και βιώσιμο, μόνο ως προωθημένη αλλά και μαζική κοινωνική συνείδηση και παρέμβαση στο πλαίσιο των δημοκρατικών κοινωνικών θεσμών.

Είναι νομίζω αδύνατο σήμερα στο ΠΑΣΟΚ να προωθήσει την παραγωγή, παρεμβατικότητα κι αποτελεσματικότητα της πολιτικής του σ' όλα τα επίπεδα, αν δεν προωθήσει την ίδια την ανασυγκρότηση του με τους παραπάνω όρους, συλλογικά συντεταγμένα αλλά και αποφασιστικά. Είναι αλήθεια ότι οι σημερινοί κοινωνικοί, ιδεολογοπολιτικοί και λειτουργικοί όροι του ΠΑΣΟΚ υπαγορεύουν κρίσιμες αποφάσεις κορυφής είναι επίσης όμως αλήθεια ότι οι αντίστοιχοι όροι κορυφής υπαγορεύουν εδώ την καταλυτική συμμετοχή της κομματικής βάσης και των μεσοστελεχών. Όποια κι αν είναι η διαδικασία του σχετικού διαλόγου και αποφάσεων, είναι βέβαιο ότι θα είναι αποτελεσματική μόνο αν επικεντρώσει στα κεντρικά ζητήματα που αφορούν την πολιτική κοινωνική και οργανολειτουργική του φυσιογνωμία.

Είναι έτσι αναγκαίο να επιβεβαιώσει σήμερα το ΠΑΣΟΚ την αναγκαιότητα και δυνατότητα της βασικής του στρατηγικής και του κοινωνικού του χαρακτήρα. Όχι ως προσχηματικού λόγου αλλά ως αφετηρίας για τις παραπέρα εξειδικεύσεις και ρυθμίσεις.

Το ΠΑΣΟΚ ως οργανισμός μεγάλης κοινωνικής και λειτουργικής βάσης θα

χρειαστεί να απορρίψει την ασυμμετοχική εκλογοστελεχιακή του διαμόρφωση είτε αφορά τη σημερινή παραθεσμική πραγματικότητα είτε νέες εξορθολογισμένες και θεσμοποιημένες μορφές της.

Θα χρειαστεί να απορρίψει την παράδοσή του στις νέες κοινωνικοοικονομικές (κυρίως κρατικοδίαιτες) ελίτ. Οι ελίτ αυτές που διαμορφώθηκαν μέσα στις αντιφάσεις της θεσμικής, αναπτυξιακής και μορφωτικής πολιτικής του, τώρα αδημονούν να το αλώσουν συλλογικά "από το Δήμο και άνω" ή να το ακυρώσουν μεταφέροντας τις λειτουργίες του στους ελεγχόμενους κεντρικούς ή αποκεντρωμένους κρατικούς θεσμούς. Αξιοποιούν εδώ και το ιδεολόγημα -δώρο των "ασυμβίβαστων", ένα δώρο που πηγάζει απ' την κομματική αγωνία σε συνδυασμό με τη λογική "πονάει μάτι-βγάζει μάτι".

Θα χρειαστεί ακόμα το ΠΑΣΟΚ να απορρίψει την ενίσχυση του τοπικού, κλαδικού ή θεματικού κορπορατισμού, δηλαδή την παραπέρα οργανοπολιτική του αποδιάρθρωση. Αντίθετα θα χρειαστεί να ενισχύσει τη δημοκρατική λειτουργία, τη στελέχωση, την ιδεολογοπολιτική συγκρότηση, τη γνωστική στήριξη και τη θεματική συνοχή της παρεμβατικότητας των οργανώσεων σ' όλα τα επίπεδα. Προϋπόθεση εδώ αποτελεί βέβαια η ανάλογη οργανοπολιτική διαμόρφωση των κεντρικών οργάνων του κινήματος.

Δημήτρης Τζουβάνος

35ωρο: "Όνειρο" και "Απειλή" ή αναγκαιότητα;

Ολοι πιά μιλούν για τον "εφιάλτη" της Ανεργίας στην Ευρώπη και στην Ελλάδα. Η έκθεση του κ. Παπαδήμου έδειξε το μέγεθος του προβλήματος και στην χώρα μας.

Οι άνεργοι εγγίζουν πιά το 10% του εργατικού δυναμικού. Στους νέους (κάτω των 25 ετών) οι άνεργοι είναι το 29%. Στις νέες γυναίκες το 38,8%. Η ακολουθούμενη πολιτική - παρά τις επιδόσεις της σε άλλα μέτωπα θα εντείνει ιδιαίτερα την κατάσταση. Η φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η εγκληματικότητα, ο ρατσισμός, είναι "προ των πυλών". Η απειλή για την κοινωνία και την δημοκρατία είναι αυτή και καμμία άλλη.

Πως θα την αντιμετωπίσουμε; Οι "ιερεμιάδες" σίγουρα δεν είναι λύση. Η επιδοματολογία εξήντησε τα όρια της. Η επίκληση της ανάπτυξης δεν αρκεί. Η ίδια η Λευκή Βίβλος ομολογεί πως χρειάζονται ρυθμοί ανάπτυξης πάνω από 3% για να δημιουργηθούν νέες θέσεις εργασίας. Οι επενδύσεις δεν συνοδεύονται πιά από - αντίστοιχη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, λόγω των νέων τεχνολογιών. Στην Ελλάδα το πρόβλημα είναι πιά οξύ.

Οι ρυθμοί ανάπτυξης για τα επόμενα χρόνια προβλέπονται ιδιαίτερα χαμηλοί (ποσοστό 1,5%). Την ίδια ώρα στην βιομηχανία ενώ αυξάνεται η Βιομηχανική Παραγωγή (+1,1% το 1994), μειώνεται η Απασχόληση σε σημαντι-κώτερο βαθμό (περίπου 3,3%). Τα COMPUTERS αντικαθιστούν παντού τα εργατικά χέρια. Σε πρόσφατη επίσκεψη της ΓΣΕΕ σε 2 ιδιαίτερα σύγχρονες και δημόσιες ελληνικές επιχειρήσεις (στους τομείς της πληροφορικής και των ποτών) μας έλεγαν ότι με τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό χρειαζό-ται 1 εργαζόμενος εκεί που πρίν δούλευαν 5.

Αν δεν υπάρξει ένα "σοκ" στην αγορά εργασίας, η κατάσταση σε λίγα χρόνια θα γίνει σοβαρά ανησυχητική (ή επικίνδυνη).

35ωρο: Απασχόληση και Ποιότητα Ζωής

Σ' όλη την Ευρώπη διεξάγεται πιά ο διάλογος για την μείωση των ωρών εργασίας, ως μέσου για την "πρόοδο και την απασχόληση". Το 35ωρο δεν είναι σύνθημα. Είναι Πανευρωπαϊκό αίτημα του κόσμου της εργασίας και σε ωρισμένες πιά χώρες (πχ Γαλλία) και των πολιτικών δυνάμεων της προόδου.

Ομως όταν ένα αίτημα είναι "Πανευρωπαϊκό" συζητείται, διεκδικείται και σ' όλες τις χώρες. Και η πανευρωπαϊκή

διάσταση του δεν μπορεί να είναι λόγος για την μη συζήτησή του στην χώρα μας. Κάθε άλλο μάλιστα. Αντιδράσεις υπάρχουν παντού. Υπήρχαν κάποτε και για το 8ωρο και για το 5νθήμερο και για την άδεια "μετ' αποδοχών" παλαιότερα.

Όταν όμως αυτά εφαρμόστηκαν (στην ανταγωνιστικότητα της βιομηχανικής κοινωνίας) οι οικονομίες δεν καταστράφηκαν, οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις δεν χρεωκόπησαν, ενώ αντίθετα η αγορά αγαθών και υπηρεσιών ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΕ, και νέα κοινωνικά πρότυπα και θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν.

Ναι λοιπόν στον διάλογο για το 35ωρο χωρίς "φόβο και πάθος". Η μείωση των ωρών εργασίας συνοδευό-μενη και από άλλα μέτρα (πρόωρη συνταξιοδότηση, μείωση υπερωριών, κατάρτιση) έχει υπολογιστεί ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας της τάξης του 4%, δηλαδή 4.5 με 5 εκατομμύρια. Γιατί επιπλέον η νέα τεχνολογία πρέπει να χρησιμοποιηθεί απελευθερωτικά για τον άνθρωπο μιά και εισήλθαμε στην δική της "κοινωνία".

Δεν μπορείς, δεν πρέπει, να απαγορεύσεις τις τεχνολογικές εξελί-ξεις, ούτε όμως να δημιουργήσεις αδιέξοδα που θα οδηγούν τον κόσμο στο να "σπάει τις μηχανές" όπως στο Μάντσεστερ του 19ου αιώνα.

Η νέα τεχνολογία πρέπει να συνδεθεί με την αύξηση του ελεύθερου χρόνου και την κοινωνική ανάπτυξη. Η κοινωνία μας πρέπει να δεχθεί το κόστος για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής, για την συμμετοχή του πολίτη στην "ζωή της κοινωνίας", για περισσότερο χρόνο στα σπόρ, στην δημιουργική και πολιτική δράση. 35ωρο: εφικτό και αναγκαίο

Η ΓΣΕΕ έθεσε το ζήτημα του 35ωρου και στην χώρα μας με την ευκαιρία της "Εργατικής Πρωτομαγιάς". Οι εργαζόμενοι και πολλοί πολίτες το υποδέχθηκαν ευνοϊκά. Όμως άλλοι αντέδρασαν. Από οικονομικούς κύκλους προβάλλονταν σε διάφορους τόνους φόβοι.

Ακούμε ότι θα αυξηθεί το κόστος εργασίας κατά 14%, ότι θα μειωθεί η ανταγωνιστικότητα, ότι θα αυξηθεί η ανεργία, ότι δεν θα δημιουργηθούν θέσεις εργασίας.

Μας δημιουργείται το ερώτημα. Μα αφού η αντι-επιχειρηματολογία είναι τόσο ισχυρή γιατί φοβούνται ορισμένοι το διάλογο;

Γιατί η κινδυνολογία περί "απειλής" για την οικονομία;

ΑΠΑΝΤΑΜΕ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ

1. Φοβάμαι ότι το κύριο πρόβλημα είναι εξόχως ΠΟΛΙΤΙΚΟ. Η διαφορά βρίσκεται στις διαφορετικές απαντήσεις στο ερώτημα: "Που θα στηριχθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας;"

Ορισμένοι απαντούν "κύρια στην μείωση του κόστους εργασίας". Αυτό σ' ένα βαθμό μέσω των προγραμμάτων λιτότητας έχει ήδη επιτευχθεί. Συνέχιση αυτής της πολιτικής οδηγεί σε φτώχεια, ένταση της ανεργίας, υπονόμευση της οικονομίας. Όμως επισημαίνουμε επιπλέον ότι αν περάσει αυτή η αντίληψη το "παιχνίδι είναι χαμένο". Γιατί και κοινωνικές συγκρούσεις θα δημιουργηθούν, αλλά και πάντα το ημερομίσθιο στην Ασία θα είναι "φθηνότερο".

Η ευρωπαϊκή και ελληνική ανταγωνιστικότητα πρέπει να στηριχθεί στα δικά της πλεονεκτήματα. Η τεχνολογία, η έρευνα, η ποιότητα, η καινοτομία, το υψηλό MANAGEMENT, το εκπαιδευμένο και ευέλικτο ανθρώπινο δυναμικό, αποτελούν τα υλικά για την οικοδόμησή της.

2. Ναι το κόστος εργασίας μπορεί να αυξηθεί κατά 14%. Όμως το κόστος εργασίας στην βιομηχανία είναι πιά το 20% (1/5) του ΚΟΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ. Άρα η επιβάρυνση της μονάδας του προϊόντος είναι 14:5 επομένως ΜΟΝΟ 3% περίπου. Κι αυτή δεν μπορεί μήπως να απορροφηθεί από την αύξηση της παραγωγικότητας, στα πλαίσια μιας ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ, εργοδοτών, εργαζομένων.

3. Ναι χρειάζονται και ποροσθετα μέτρα για να έχει πλήρη απόδοση το μέτρο. Ποιός όμως θα διαφωνήσει με την μείωση των υπερωριών, την κατάρτιση, τα ειδικά προγράμματα πρόωρης συνταξιοδότησης;

Κάθε χρόνο στην Ευρώπη δαπανώνται 350 δισ. ECU σε επιδόματα και ασφάλιση της ανεργίας. Γιατί μέρος αυτού του ποσού

να μη διατεθεί σε ενίσχυση ή επιδότηση της εργασίας, ώστε εκ του ασφαλούς το 35ωρο να συνδεθεί με νέες προσλήψεις;

Και εδώ στην Ελλάδα μήπως δεν μπορούμε να αντλήσουμε πρόσθετους πόρους από το Ειδικό Λογαριασμό για την Ανεργία που εργοδότες-εργαζόμενοι δημιουργήσαμε;

4. Και τέλος γιατί οι Οικονομικοί Υπουργοί δεν υπολογίζουν και τα πρόσθετα οφέλη από την αύξηση της απασχόλησης στην φορολογία, το Ασφαλιστικό, την Παραγωγή;

Διάλογος ΤΩΡΑ

Η ΓΣΕΕ δεν ζήτησε από κανέναν νομοθετική ρύθμιση. Ζητά όμως διάλογο. Και θα εμμένει σ' αυτό.

Διάλογο που συνδέει τη μείωση των ωρών εργασίας, με την αύξηση της παραγωγικότητας, την εξέλιξη των μισθών, την κατανομή των κερδών, τις επενδύσεις.

Διάλογο που μπορεί να οδηγήσει σε ευρύτερες συμφωνίες στην οικονομία, που θα συνδυάσουν την αύξηση της απασχόλησης με την κινητοποίηση όλων των δυνάμεων της παραγωγής.

Διάλογο που μπορεί να επιλέξει και σε πρώτη φάση τους κλάδους, τόπους και επιχειρήσεις "πειραματικής" εφαρμογής του μέτρου. οι βιομηχανικές επιχειρήσεις "εντάσεως κεφαλαίου" μπορούν να αποτελέσουν ένα τέτοιο πεδίο.

Διάλογο που γίνεται ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ σ' όλη την Ευρώπη, με τις πρώτες συμφωνίες να έχουν επιτευχθεί (σε κλάδους σε Ολλανδία, Γερμανία, κ.α).

Γιατί για μας υγιής οικονομία δεν είναι μιά οικονομία με Πληθωρισμό 4% και ανεργία 20%. Γιατί τότε και η οικονομία και η δημοκρατία απειλούνται.

Και όλοι όσοι έδωσαν το βάρος μόνο στην διαχείριση και στους "αριθμούς" απέτυχαν οικτρά! Και η κοινωνία μας έχει τις δικές τις ανάγκες, απαιτεί τις δικές της απαντήσεις.

Χρ.Πρωτόπαπας